

Голас Рафзімы

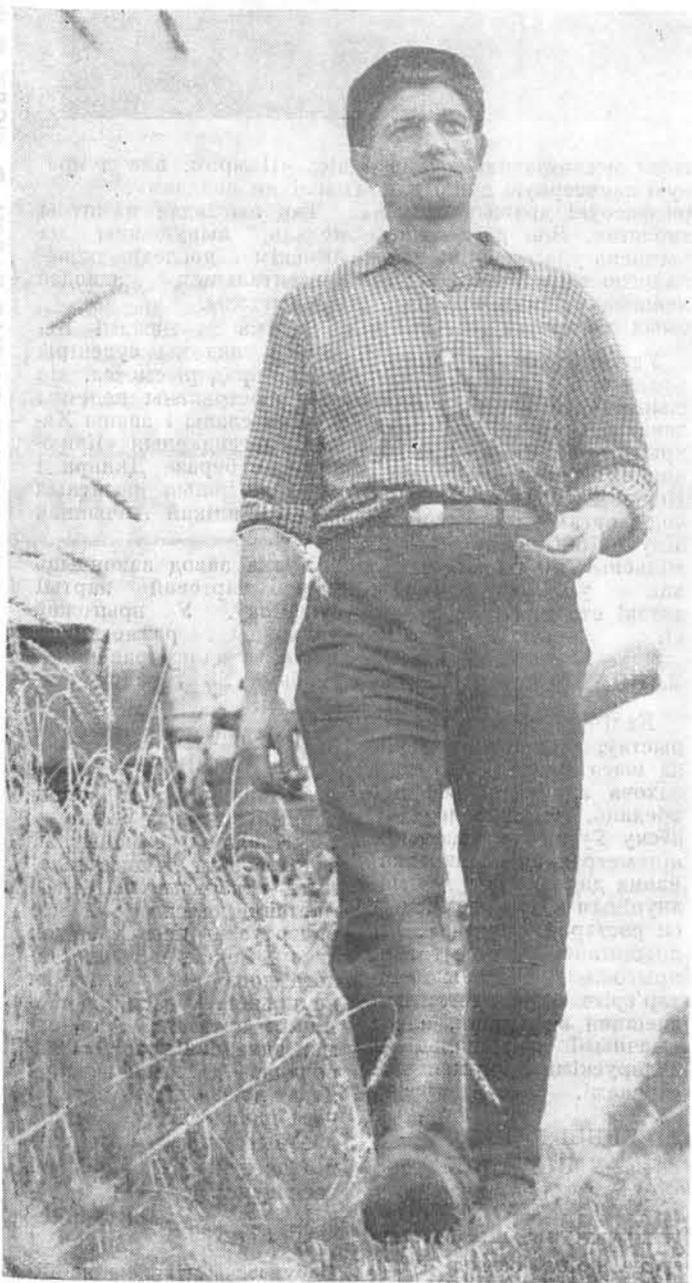
№ 33 (1193)

ЖНІВЕНЬ 1971 г.

ВЫДААННЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З СУАЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ

ГОД ВЫДААННЯ 16-ТЫ

ЦАНА 2 КАП.

Ва ўсіх гаспадарках рэспублікі ўборка сёлета вядзецца групавым метадам, што дае магчымасць больш аператыўна выкарыстоўваць машыны, якія адвозяць зерне ад камбайнаў (здымак унізе); адзін з герояў жніва — камбайнер калгаса імя Тэльмана Брагінскага раёна Станіслаў ГЕРМЕЛЬ (здымак уверсе).

Фото Ч. МЕЗІНА.

Залаты жнівень

Па бясконцаму жоўта-залацістаму мору прабягаюць нетаропкія хвалі. Павевы ветру, як пшэчотныя чалавечыя рукі, мякка дакранаюцца да важкіх, схіленых долу каласоў. Але вась з-за гарызонта адзін за адным выплываюць камбайны, і спорным дажджом сыпецца з іх бункераў зерне ў кузавы грузавікоў, а на поўні застаюцца толькі роўныя рады саламяных куч, якія праз некалькі гадзін таксама будуць сабраны і звезены да сцірты.

У хлебаробаў цяпер — гарачая пара. Ідзе жніво. У сельскагаспадарчым календары гэта адна з самых адказных і радасных падзей. Падводзяцца вынікі работы цэлага года, закладваецца аснова на будучы. У мазолістых далонях хлебароба ляжыць важнае зерне новага ўраджаю, той хлеб надзённы, да якога спрадвеку працаўнік адносіўся, як да нечага святага.

Толькі ў памяці людзей старэйшага пакалення захаваліся ўспаміны аб вузенькіх сялянскіх шнурах з рэдкімі каласамі, аб сярпах і косах, з якімі сяляне выходзілі на жніво, аб перастуку цапоў на таках. Сёння хлебнае поле рэспублікі займае амаль 2 600 тысяч гектараў. Гэта ў асноўным пасевы ячменю, жыта і пшаніцы. Ужо некалькі год плошчы пад імі не павялічваюцца, аднак валавы збор зерня расце з году ў год. Сакрэт тут просты: павелічэнне колькасці ўгнаенняў, павышэнне культуры земляробства, своечасовая апрацоўка глебы і шэраг іншых аграэхнічных мерапрыемстваў станоўча ўплываюць на павышэнне ўраджайнасці.

Не ўбачыш цяпер на палях жанчыну з перавяслам у руках. Галоўнай фігурай на жніве стаў механізатар шырокага профілю, камбайнер. Усе ўборачныя работы механізаваны. Зладжаны рытм гэтых дзён у вёсцы

нечым нагадвае заводскі канвеер. Ад цямна і да цямна прэцуюць на полі камбайны, калонны аўтамашын вязуць зерне на калгасныя і саўгасныя такі, на хлебпрыёмныя пункты. Амаль адначасова ідзе засыпка насенных і фуражных фондаў у гаспадарках, продаж хлеба дзяржаве. Масавая ўборка працягваецца прыкладна дзён дзесяць. Пазней жнуць аўсы, грэчку, лубін.

Добрая аснашчанасць гаспадарак тэхнікай дае магчымасць праводзіць ўборку па ўсёй рэспубліцы ў сціслыя тэрміны і без страт. Толькі за мінулы год саўгасы і калгасы набылі 2 700 камбайнаў. На збожжавых палетках сёлета працуюць 26 тысяч стэпавых караблёў. Да пачатку жніва быў праведзены поўны рамонт і агляд машын і механізмаў на таках і ў зерняхсховішчах.

Ураджаяў такіх яшчэ не ведала беларуская зямля. Асобныя гаспадаркі намалочваюць па 30—45 цэнтнераў збожжа з гектара. У сярэднім жа па рэспубліцы атрымана (па папярэдніх даных) 20,7 цэнтнера пшаніцы з гектара і 24,7 — ячменю. (У мінулым годзе сярэдняя ўраджайнасць была 15,3 цэнтнера).

У пісьмах нашых землякоў-фермераў нярэдка можна прачытаць такія радкі: «Ураджай у нас сёлета нядрэнны. Толькі гэта не вельмі радуе. Вялікі ўраджай — шмат клопатаў і працы, і нічога больш. Таму што ў свірнах мы маем пшаніцу амаль пяцігадовай даўнасці, карысць ад якой толькі мышам і пацукам, бо яе няма куды збыць».

Савецкія працаўнікі не ведаюць такіх клопатаў. Дзяржава купляе ў гаспадарак не толькі тую колькасць зерня, якая прадугледжана планам, але і звыш таго. Дарэчы, звышпланавы продаж зерня вельмі выгадны для гаспадарак, бо ат-

рымліваюць яны за гэта пяцідзясяціпрацэнтную надбавку да асноўных закупачных цэн. 625 тысяч тон зерня запланавана засыпаць сёлета ў дзяржаўныя элеватары Беларусі.

...Пусцеюць палі. Толькі калючы іржэўнік яшчэ нагадвае некаторы час аб шырокіх палетках збажыны. Галоўная ніва — хлебная — шчодро адпалціла за клопаты аб ёй. І вось цяпер у тым жа парадку, як пачыналася ўборка, ад паўднёвых раёнаў Брэстчыны і Гомельшчыны бярэ пачатак вясёлае і багатае свята — дажынкі. З незапамятных часоў захаваліся да нашых дзён яго абрады, песні. На полі, дзе заканчваецца жніво, звязваецца традыцыйны снап, упрыгожваецца стужкамі, кветкамі. Вясельны прыпеўкі задаюць тон свята і шырока апавяшчаюць аб прыёмнай і хвалючай падзеі — заканчэнні жніва. Сімвалам багатага і дабрабыту праплываюць па вясковай вуліцы залатыя каласы. У звонкагалосы жаночы хор уплятаюцца басавітыя мужчынскія галасы, і песні змяняюць адна адну. Адвечнае свята земляробаў. У яго ёсць сёння свае героі — камбайнеры, шафёры, якія ва ўрачыстай абстаноўцы атрымліваюць прэміі і падарункі. Але няма і ніколі не будзе на гэтым свяце раўнадушных, бо няма ў нас абыякавых да агульнай справы людзей.

Шматфарбнае галасістае шэсце набліжаецца да канторы саўгаса ці праўлення калгаса. Каля яго сабраліся амаль усе вяскоўцы — ад дзяцей да старых. Сноп урачыста ставяць на покуце, каб да новага ўраджаю нагадваў ён аб шчодрасці зямлі і руплівасці рук чалавечых.

Багатае застолле, песні, танцы... Радасны настрой у гэты дзень не абміне нікога. Бо дажынкі — прыгожае і непаўторнае свята заможных гаспадароў зямлі нашай.

СПОРТИВНАЯ НАУКА: ВЕЧНЫЙ ПОИСК

Большинству людей спорт представляется делом простым и ясным. Не каждый возьмется судить о том, как починить электрическую розетку или приготовить омлет, но почему проиграла любимая футбольная команда знают все.

Однако спорт не так прост, а чем дальше, тем все сложнее он становится. Простого житейского опыта и обычного здравого смысла уже не хватает, чтобы успешно им заниматься. Нужны специальные знания. Их добывает, систематизирует и передает практикам спортивная наука.

Основная задача науки о спорте—ответить на вопрос: что и как надо делать, чтобы добиться успехов в развитии физической культуры и спорта как важного средства укрепления здоровья человека, его гармонического развития. Общій ответ ясен: надо заниматься физическими упражнениями, надо тренироваться. Но какими упражнениями, в каком объеме и как тренироваться? Много вопросов встает тут. Мелких (как лучше в перерывах отдыхать пловцу—на суше или в воде?) и крупных (в какой мере наследуемы спортивные способности?).

Спортивная наука—дисциплина прикладная. Она черпает свой материал из двух источников: во-первых, непосредственно изучая спортивную практику, а во-вторых, из достижений фундаментальных наук—физиологии, биохимии, антропологии, психологии, а в последние годы также кибернетики, генетики, биофизики. На основе симбиоза этих направлений возникла физиология спорта (изучает деятельность человеческого организма в условиях спортивных занятий), биохимия спорта (предмет изучения—биохимические превращения в организме при мышечной деятельности и эмоциональных стрессах, связанных со спортом) и спортивная педагогика. Этот раздел спортивной науки вооружает тренеров и преподавателей знаниями о методике тренировок.

Не следует думать, что спортивная наука паразитирует на теле наук классических, используя их знания и не давая ничего взамен. Спорт—заманчивоый объект исследований. Его интересно изучать физиологам и врачам (предельные нагрузки, совершенно неясные механизмы адаптации, приводящие к росту спортивных результатов; почти полностью непонятные механизмы управления сложно-координированными движениями—очень интересно!), психологам (эмоциональные стрессы, острые конфликтные ситуации, своеобразные формы мышления в условиях игры или поединка) и даже механикам. Полный механический анализ какого-либо спортивного движения—задача, к которой только подступает наука. В механико-математическом плане движения теннисиста, выполняющего подачу, более сложны для анализа, чем полет космической ракеты. Механика живых систем—одно из самых новых направлений современной механики.

Большой спорт—это почти всегда эксперимент. Чтобы показать такой спортивный результат, которого еще никто не показывал, надо и тренироваться так, как до тебя никто не тренировался. И не случайно сборную команду СССР по тяжелой атлетике, например, (а она многие годы сильнейшая в мире) возглавляли и возглавляли ученые-спортсмены: двукратный олимпийский чемпион, заслуженный мастер спорта СССР, врач, доцент Аркадий Воробьев, который недавно защитил докторскую диссертацию на тему «Медико-

биологическая характеристика тяжелоатлетического спорта», и экс-чемпион мира, заслуженный мастер спорта СССР, кандидат наук Алексей Медведев. Он исследовал динамику тренировочных нагрузок у штангистов высокой квалификации.

Советскую спортивную науку, однако, интересуют не только олимпийские чемпионы. В поле ее внимания—укрепление здоровья и гармоническое физическое развитие всех людей, от новорожденных до старцев. Автоматизация производства, развитие транспорта приводят к резкому снижению двигательной активности. В таких условиях физические упражнения становятся мощным фактором укрепления здоровья, в частности, борьбы с сердечно-сосудистыми заболеваниями. Этим также занимаются ученые в области спорта. Так, несколько лет назад в Киеве был создан Научно-исследовательский институт медико-биологических проблем физической культуры. Его задача—разрабатывать научные основы применения физических упражнений в целях оздоровления населения, в частности, для борьбы с преждевременным старением.

Спортивная наука у нас имеет давние традиции и хорошую школу. Однако значительного размаха исследования в области физического воспитания и спорта достигли лишь после Великой Октябрьской революции 1917 года. Уже в 1920 году по декрету, подписанному В. И. Лениным, был создан Центральный институт физической культуры в Москве.

Сегодня научные изыскания в области спорта ведутся в трех научно-исследовательских институтах физической культуры: во Всесоюзном научно-исследовательском институте физической культуры в Москве, в Ленинградском институте физической культуры и в Грузинском институте физической культуры в Тбилиси. Кроме этого, все 20 институтов физической культуры и более ста кафедр физического воспитания педагогических вузов, многие технические и медицинские учреждения, Академия наук СССР, Академия медицинских наук и республиканские академии в своих планах работы имеют темы физической культуры и спорта. Головную роль в научной разработке вопросов физического развития подрастающего поколения играет, например, Институт возрастной физиологии и физического воспитания Академии педагогических наук СССР.

Исследования советских ученых пользуются широкой известностью за рубежом. Имена А. Крестовникова, Н. Бернштейна, С. Летунова, Н. Яковлева, Н. Озолина, К. Градополова, П. Рудика, А. Пуни, В. Фарфеля, Н. Волкова и других много говорят специалистам. Советские ученые являются членами СИЕПС (Международный совет спорта и физического воспитания) и Международной федерации спортивной медицины. Русский язык—один из официальных языков этой организации.

XXIV съезд Коммунистической партии Советского Союза указал перспективы развития нашей страны на ближайшие годы. Дальнейшее развитие получат физическая культура и спорт. И здесь свое слово должна сказать спортивная наука. А чтобы оно прозвучало веско, намечен и утвержден пятилетний план научных исследований в области физической культуры и спорта. Он затрагивает основные направления ведущихся научных исследований.

Владимир ЗАЦИОРСКИЙ,
профессор Центрального
института физкультуры.

Па 6—7 цэнтнераў ільнова-лакна і сям'я з гектара атрымліваюць у калгасе імя Чкалава Салігорскага раёна. НА ЗДЫМКУ: ідзе цебрабленне льну.

Фота П. НАВАГАРАВА.

ДЗЕВЯЦЬ УЗОРАУ МЭБЛІ

Вялікую работу па паліпшэнню якасці выпускаемай прадукцыі, расшырэнню яе асартыменту прарабіў калектыў Гомельскага ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга дрэваапрацоўчага аб'яднання. Мэбля, вырабляемая прадпрыемствам, карыстаецца вялікім попитам і ў брацкіх краінах—Венгрыі, Чэхаславакіі, Польшчы. Яна экспанавалася на міжнароднай выстаўцы ў Лейпцыгу. Узоры мэблі, апрацаваныя поліэфірнымі лакамі, атрымалі высокую ацэнку на Выстаўцы дасягненняў народнай гаспадаркі ў Маскве.

Калектыў прадпрыемства падрыхтаваў 9 новых узораў мэблі, якія былі прадстаўлены ў Мінску на рэспубліканскай выстаўцы. Усе яны атрымалі высокую ацэнку журы, якое складалася з кваліфікаваных спецыялістаў.

ЦЭХ ЛАКАУ

На Лідскім лакафарбавым заводзе здадзены ў эксплуатацыю новы цэх лакаў на кандэнсацыйных смолах. Цэх аб'ядноўвае тры вялікія карпусы—кіравання, сінтэзу і лакавыпускны, аснашчаны найноўшым абсталяваннем. Адначасова здадзены і дапаможныя аб'екты—станцыя спалвання, парк вадкай сыравіны, помпава і азотна-кіслародная станцыя, інжынерныя камунікацыі, дарогі.

Новы цэх лакаў на кандэнсацыйных смолах—адзін з буйнейшых у краіне. Ён будзе даваць 40 тысяч тон прадукцыі ў год.

ЛЯКАРСТВЫ БУДУЦЬ САЛАДЗЕЙШЫЯ

На Мінскім заводзе медпрэпаратаў заканчваецца рэканструкцыя другога вытворчага корпуса па выпуску готовых лекараў.

Заводскія рацыяналіза-

тары зманціравалі тут новую канвеерную лінію для расфасоўкі дражыраваных таблетаў. Яна дасць магчымасць удасканаліць тэхналогію вытворчасці і палепшыць якасць выпускаемых лекараў.

Устаноўлены на прадпрыемстве і новыя дражыравальныя катлы, у якіх лекавыя прэпараты пакрываюцца смачнай абалонкай з цукровага сіропу. Першая партыя «падсалоджаннага» хлортэтрацыкліну (біяміцыну)—2 мільёны 750 тысяч упаковок—ужо адпраўлена ў аптэкі сталіцы і рэспублікі.

ЗАПРАШАЕ «СУНЦА»

Калі хто-небудзь з турыстаў, якія праезджаюць па шасэ Брэст—Львоў, захоча адпачыць або паабедкаць, ён зварочвае ў вёску Гусак—у некалькіх кіламетрах ад перакрываўнага дарогі. Тут у мяляўнічым кутку размясціўся рэстаран «Сунца». Ён прыцягвае ўсіх не толькі прыгожым сучасным інтэр'ерам і элегантнай знешняй адзелкай, але і смачнымі нацыянальнымі беларускімі і фірменнымі стравамі.

ГЕРБЫ ГАРАДОУ— У ЗНАЧКАХ

Мужны твар, гнеўныя рашучыя вочы... За плячымі воіна бачны руіны Брэсцкай крэпасці, а на адбітай снарадамі глыбе сцяны, быццам выхапленыя латокам святла, над-

піс: «Памром, але з крэпасці не пойдзем».

Так выглядае памятны медаль, выпушчаны на Мінскім доследна-эксперыментальным заводзе імя Гастэлы.

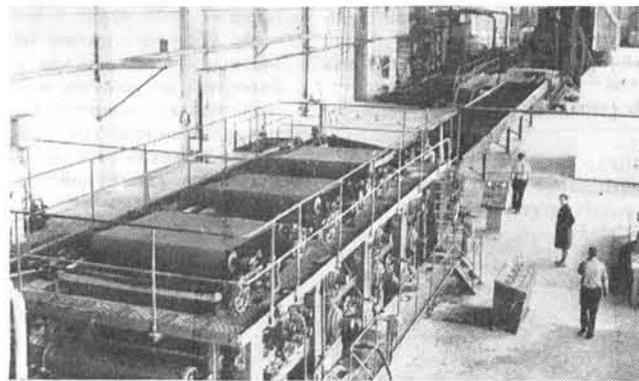
Далёка за межамі Беларусі вядомыя сувеніры гэтага прадпрыемства. На іх адлюстраваны велічны Курган славы і званы Хатыні, легендарныя «Кацюшы» на беразе Дняпра і многія іншыя памятныя месцы Вялікай Айчыннай вайны.

Хутка завод закончыць выраб чарговай партыі сувеніраў. У прыгожай упакоўцы размесцяцца значкі з адлюстраваннямі гербаў 28 гарадоў рэспублікі.

НА МАСКОўСКУЮ СЦЭНУ

Лявонавіцкі народны хор Нясвіжскага раёна—арыгінальны, самабытны, з выразным нацыянальным творчым абліччам мастацкі калектыў. У яго рэпертуары песні розных часоў. Бадай, не было такога конкурсу, у якім бы не прынялі ўдзел лявонавіцкі артысты. Але самая адказная праверка наперадзе—у гэтым месяцы яны выязджаюць з творчым канцэртаў у Маскву, дзе выступяць на Выстаўцы дасягненняў народнай гаспадаркі.

Пабудаваны нядаўна на Віцебскім дрэваапрацоўчым камбінаце завод—другое ў нашай краіне прадпрыемства па вырабу прадукцыі з драўнінных адходаў. Гэты завод—складаны комплекс, разлічаны на выпуск 10 мільёнаў квадрачных метраў драўніннавалалінастых плітаў. Ён «падбярэ» і пусціць у справу пілавінне, рэйкі, абрэзкі і іншыя адходы не толькі Віцебскага ДАКА, але яшчэ трох дрэваапрацоўчых прадпрыемстваў вобласці. У суткі яму спатрэбіцца каля 200 кубічных метраў сыравіны. НА ЗДЫМКУ: на адным з участкаў новага завода, дзе ўстаноўлена адлівачная машына.

НАРАДЖАЕЦЦА МАГІСТРАЛЬ

Шырокім фронтам разгарнуліся будаўнічыя работы ў сталіцы Беларусі па ўзвядзенні аднаго з дублёраў Ленінскага праспекта на ўчастку паміж Паркавай магістраллю і вуліцай Рэспубліканскай.

Мінчане, якія не бывалі тут некалькі месяцаў, не пазнаюць сёння раён старой Нямігі. Занесены малазначныя жылля дамы, і на месцы вузкая, крывой вулачкі з гістарычнай назвай можна заўважыць контуры новай магістралі.

Шырыня праезнай часткі, акаймаванай з двух бакоў трохметровымі зялёнымі палосамі, складзе 24 метры. Гэта забяспечыць шасцірады рух аўтамабіляў—такі ж, як і на Ленінскім праспекце.

У будучым па абодвух баках магістралі вырастаць шматпавярховыя жыллыя і грамадскія будыны сучаснай архітэктуры, з'явіцца прадпрыемствы гандлю, грамадскага харчавання і бытавога абслугоўвання.

А пакуль што будаўнікі вядуць земляныя работы, маніруюць сумешчаны калектар для падземных камунікацый, насыпаюць шчыбневы фундамент і робяць асфальтавае пакрыццё.

Няспынным патокам пад'язджаюць самозвалы, угрызаюцца ў зямлю востразубыя каўшы экскаватараў, павольна рухаюцца масіўныя каткі.

На вачах у мінчан нараджаецца новая магістраль, якая павінна стаць важнай транспартнай артэрыяй горада.

ДЕСЯТЫ МЕСЯЦАВЫ ДЗЕНЬ «ЛУНАХОДА-1»

Набліжаецца да завяршэння дзесяты месяц работы савецкага лунахода ў моры Даждаю. У сучасны момант аўтаматычны апарат праводзіць даследаванні па праграме, складзенай на дзесяты месяц дзень.

Словы «небывалы», «выключны» часта ўпрыгожваюць стары і радкі журналістаў, і размова заходзіць аб дасягненнях касмічнай навукі і тэхнікі. Многа падобных слоў было сказана з прычыны работы на Месяцы першыя іншапланетнага транспарту—«Лунаход-1».

Але апошнія два-тры месяцы ўжываліся артыкулы і рэпартажы аб рабоце лунахода скарачаліся. Журналісты «стаміліся», і наступныя месяцы ўсюды працягвае сваё падарожжа па маўклівай месяцавай пустыні.

Вучоныя і інжынеры разлічвалі, што ўся намечаная праграма можа быць выканана за тры рабочыя месяцавыя дні. І яны не памыліліся. Лунаход за тры дні прайшоў 1874 метры, пабываў у мностве кра-

тэраў, пераадолеў камяністы россыпы. Атрымана такая колькасць інфармацыі аб Месяцы, фізіка-механічных уласцівасцях яго паверхні, прыродзе кратэраў, хімічным складзе месяцавых парод, радыяцыйнай абстаноўцы, крыніцах рэнтгенаўскага выпраменьвання ў галактыцы, што апрацоўка гэтай інфармацыі ў многа разоў адстае ад тэмпаў яе паступлення.

Вучоныя сказалі: намечаная праграма выканана. Але гэтага, разумела, «не ведаў» лунаход. Ён працягваў сваю работу. Прайшоў чацвёрты рабочы дзень, пята, шосты... Дні чаргаваліся з двухтыднёвымі пачынамі з усімі іх месяцавымі «выкрутасамі». Тэмпература за бортам лунахода ніжэй 150 градусаў па Цэльсію, а ў прыборным адсеку — «пакаёвыя» ўмовы.

Пасля сёмага дня быў адпрацаваны двойны праграмны тэр-

мін. Усе разумелі, што ў любы момант любы вузел можа сапсавацца. Не ўсе сістэмы лунахода ў «цяпличных» умовах. Яны звонку, непасрэдна адчуваюць на сабе і стоградусную гарачыню ў месяцавы дзень, і страшны холад месяцавай ночы.

Параішыся, вырашылі некалькі змяніць праграму, абмежаваць рухомасць лунахода, праводзіць навуковыя даследаванні ў раёне апошняй стаянкі. Аднак жа любой жыццёва важнай сістэмы мог застаць лунаход у такім становішчы на паверхні, калі ўстаноўлены на ім вулгалковы светаадбівальнік аказаўся б не накіраваным у бок зямлі. А гэта пазбавіла б вучоных Савецкага Саюза, Францыі, ЗША і іншых краін магчымасці працягваць эксперыменты па светалакачымі месяцавага мора Даждаю — адной з важнейшых частак праграмы.

Але лунаход жыве. Настаў восьмы месяцавы рабочы дзень. На экранах тэлевізійных сістэм—адносна роўная паверхня. Ехаць бы па ёй і ехаць, далей на поўнач, да цікавых горных утварэнняў... Выраслі рызыкаваць яшчэ раз. І лунаход пайшоў далей. Работа на Месяцы працягваецца.

Вось яшчэ некалькі цікавых лічбаў за дзевяць месяцавых рабочых дзён.

За гэты час з лунаходам праведзена 132 сеансы радыёсувязі. У іх было пададзена 22 792 каманды!

Па Месяцы пройдзены шлях працягласцю 10 226 метраў. На сталах вучоных 186 панарам месяцавай паверхні, вынікі больш чым 2 500 гадзін работы рэнтгенаўскага тэлескопа і радыёметра, амаль 40 гадзін работы аналізатара хімічнага састану месяцавага грунту.

Наступіў дзевяты рабочы дзень на Месяцы. І, напэўна, не вельмі перабольшваюць журналісты, ужываючы слова «унікальны», «выключны», «небывалы» ў сваіх расказах. Няхай не баяцца гэтых слоў.

Алег САШЫН,
інжынер.

СЕГОДНЯ В НОМЕРЕ

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

Август у хлеборобов республікі — самая горячая пора. Идет жатва. В это время подводятся итоги работы всего сельскохозяйственного года, закладывается основа будущего урожая. Хлебная нива республики сегодня занимает почти 2 600 тысяч гектаров. Это рожь, пшеница, ячмень. Многие хозяйства получают со своих полей по 30—40 центнеров зерна с гектара. Посевные площади велики, а сроки уборочной страды—примерно 10 дней. Секрет в том, что на полях работают почти 26 тысяч комбайнов и множество другой уборочной техники («ЗАЛТЫ ЖНИВЕНЬ», 1 стр.).

Степану Полуноски было 28 лет, когда он уехал в Канаду. Вынудила его к этому женитьба брата: земли и так мало, а тут еще делиться надо. Всякое издевал за долгие годы жизни на чужбине: и безработицу, и голод, и изнуряющий труд почти за бесценок... Обо всем этом невольно вспоминал пожилой уже человек в сером заграничном костюме, шагая по лесной тропинке. В составе туристской группы «Вестника» он посетил Ленинград, Минск, Киев, Ровно, Волгоград, Сочи, Москву, но ничто не взволновало его так, как свидание с родными Хомичами, что на Слонимщине, встреча с родственниками. «Как хорошо было бы остаться здесь навсегда», — думал гость («АБ ГЭТЫМ ТРЭБА ПАДУМАЦЬ», 4 стр.).

Анна Сурко, Андрей Яцко, Елена Зорина — члены туристской группы соотечественников из Соединенных Штатов Америки. Как все туристы, они любят сравнивать новые места с теми, откуда приехали. «Изменились люди, деревни, города. Изменилось само положение Белоруссии в мире. Она теперь имеет могучие предприятия, богатые колхозы, высшие учебные заведения, театры», — замечают наши гости («У ВАС РОБЯЦЬ ЛЕПШ», 4 стр.).

«Браво, белорусы!» — восклицали москвичи на спектаклях Белорусского государственного театра оперы и балета, который гастролировал недавно в Москве. На сцене Большого театра Союза ССР жители и многочисленные гости столицы увидели белорусские оперу и балеты — «Звезда Венеры» Семеняки, «Избранница» и «Альпийская баллада» Глебова, «После бала» Вагнера, а также «Отелло» и «Аиду» Верди, «Лебединое озеро» Чайковского, «Хованщину» Мусоргского в постановке наших артистов («БРАВА, БЕЛАРУСЬ!», 7 стр.).

НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ

СУСТРЭЧА

Экспрэс «Чайка» Мінск — Талін імчыць па поўнач. За вокнамі мільгаюць палі, пералескі. Неадрыўна назіраючы за гэтым стракатым калейдаскопам, у адным з вагонаў задумаўся немалады ўжо чалавек. Гэта слесар Мінскага падшыпнікавага заводу Анатоль Шахцэраў, які едзе на нараду радыялізатараў Прыбалтыкі, Беларусі і Ленінграда. Аднак думкі Анатоль Паўлавіча ў час, калі поезд перасякаў граніцу Літвы, былі не аб заўтрашнім нарадзе.

...Гэта здарылася ў 1941 годзе. Вайсковая часць, у якой служыў сержант Шахцэраў, стаяла ў мястэчку Петрашуні, што непадалёк ад Каўнаса. Пад вечар у небе з'явіліся фашысцкія бомбардзіроўшчыкі. Загрэмелі выбухі. Менавіта ў гэты час Анатоль прабіраўся ў штаб, куды яго паклікаў камандзір. Раптам на абочыне дарогі, над якой світалі асколкі, ён убачыў маленькага хлапчука, які ляжаў у лужыне крыві. Сержант падбег да яго, прыгледзеўся. Дышае. Не раздумваючы, падхапіў лёгкае цела на рукі і пабег у санчасць. Там раненаму хлапчуку зрабілі аперацыю.

Анатоль Шахцэраў часта заглядаў у палату, цікавіўся здароўем хлапчука. Адночы ён сустрэў там жанчыну. Гэта была маці выратаванага — Міхася Рамашаўскага. Пасля налёту яна доўга шукала свайго Іозаса, пакуль не дачулася, што нейкі хлапчук ляжыць у ваенным шпіталі. Жанчына са слязьмі на вачах дзякавала сержанту за выратаванае жыццё сына. Анатоль моцна пасябраваў з сям'ёй Рамашаўскага.

Хутка ваенныя дарогі паклікалі салдата далей. З таго часу неаднойчы думаў Анатоль аб сустрэчы са сваім літоўскім сябрамі. Пасля вайны напісаў пісьмо, але не атрымаў адказу: відаць, змяніўся адрас. Збіраўся сам ехаць на месцы былых баёў, ды ўсё ніяк не атрымлівалася. І вось цяпер Анатоль Паўлавіч двёрта вырашыў у час камандзіроўкі ў Літву адшукаць сям'ю Рамашаўскага.

...Літоўскія радыялізатары сардэчна сустрэлі сваіх калег. Нагада было цікавай. Але як толькі выдаўся свабодны дзень, Анатоль Паўлавіч выехаў у Петрашуні.

Не пазнаў ён былых мясцін. Пасёлак зліўся з горадам Каўнасам, тут выраслі прыгожыя дамы, сярод якіх ён не знайшоў знаёмую хату. Аднак Шахцэрава пашанцавала: выпадкова сустрэў старажыла, які ведаў, дзе жыўць Рамашаўскага.

Моцна застукала сэрца, калі Анатоль Паўлавіч націскаў кнопку званка. Адчыніліся дзверы, і на парозе паказалася Міхася. Знаёмы рысы твару. Толькі пастарэла за гэтыя дваццаць год. А яна ўсё ўгледалася і ніяк не магла пазнаць у госяці былога салдата, які некалі выратаваў яе сына.

— Я Анатоль, — прамовіў Шахцэраў. — Гэтыя словы сказалі жанчыне аб усім. Паклікалі Іозаса. Ён прыйшоў з жонкай і дзецьмі. Толькі сляды ран, што засталіся на твары, нагадвалі аб мінулым. Сабраліся родныя, сваякі. За святочным сталом нават не заўважылі, як наступіў вечар і праляцела ноч. Развітваючыся, Шахцэраў запрасіў літоўскіх сяброў наведаць Мінск.

С. ПЯТРОУ.

КРАЯВІД НА ПАМЯЦЬ

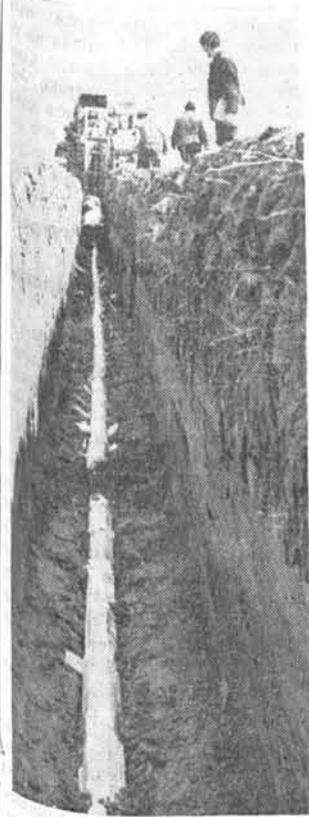
Вясной Мікалай Новік, юнак з вёскі Мотыль Іванаўскага раёна, адпраўляўся на службу ў Савецкую Армію. Былі провады, святочны стол, падарункі. Адзін з падарункаў уручыла будучаму салдату яго маці. Гэта быў звычайны ручнік з вышытымі на ім краявідам роднай вёскі з возерам, знаёмымі пералескамі.

— Няхай, сыноч, гэты ручнік заўсёды нагадвае табе аб нашай вёсцы, — сказала маці. — Служы Радзіме так, каб усе мы ганарыліся табой.

Ручнікі — не адзіны від творчасці таленавітай вышывальшчыцы і ткачыкі Праскоўі Новік. У хаце калгасніцы можна ўбачыць здзіўляючыя сваёй прастамай і прыгажосцю вышываныя абрусы і дарожкі. На іх блакітныя, як неба, васількі, народны арнамент. На адным з ручнікоў — мотыльскія раніца. На другім — нібы жывыя, хлапчуні і дзяўчынкі, якія гуляюць з мячом.

Праскоўя Каленікаўна славіцца сваім майстэрствам не толькі на Брэстчыне. Пасля таго, як яе работы былі паказаны па тэлебачанню, у народнай умеліцы стала шмат новых сяброў. У беларускую вёску прыходзіць пісьмы з Украіны, Якуціі, Грузіі. Высокую ацэнку вырабы Праскоўі Новік атрымалі на Выстаўцы дасягненняў народнай гаспадаркі ў Маскве, у Манрэалі, Польшчы, Фінляндыі, ГДР.

В. ЛЕШЧАНКА.

У бягучай пяцігодцы валавы збор зборжжа ў Віцебскай вобласці будзе даведзены да 1 370 тысяч тон. Каб вырашыць гэтую задачу, многія павінны зрабіць меліярацыю. Калектыў Мазолаўскага будаўніча-мантаннага ўпраўлення ўжо сёлета пракаў звыш 200 кіламетраў закрытага дрэнажу, правёў больш за 100 кіламетраў водавадводных каналаў. Палепшана 20 158 гектараў пасяўных плошчаў. НА ЗДЫМКУ: укладку закрытага дрэнажу ў калгасе «Беларусь» вядзе брыгада Валянціна РАМЧАНКІ.
Фота Г. УСЛАВА.

БУДЗЕ ЦЕПЛАЭЛЕКТРАЦЭНТРАЛЬ-4

На ўсходзе Мінска пачалася будаўніцтва новай, чацвёртай па ліку, сталічнай цеплаэлектрацэнтралі (ЦЭЦ). Яна будзе самай буйной на энергетычнай карце нашага горада і рэспублікі: магутнасць усіх яе блокаў, першы з якіх намячана здаць у эксплуатацыю ў гэтым бягучай пяцігодкі, складае 760 тысяч кілават. Гэта амаль у тры разы больш магутнасці цяпер дзеючай ЦЭЦ-3. Праект новага электрагіганта стваралі буйнейшыя інстытуты краіны. У ім улічаны апошнія дасягненні сусветнай і ай-

чычнай электраэнергетыкі. Мінская ЦЭЦ-4 будзе мець турбіны магутнасцю па 250 тысяч кілават, складаныя жалезабетонныя градзірні, унікальныя паравыя катлы, здольныя выпрацоўваць амаль 1 000 тон пары ў гадзіну. Яшчэ дэталі: труба новай цеплаэлектрацэнтралі будзе вышыней 180 метраў. Бадай, толькі гарадская тэлевышка можа сапернічаць з ёй па вышыні.

Для цеплаэлектрацэнтралі будзе патрэбна вялікая колькасць вады. Яе дасць Драздоўскае вадасховішча, якое цяпер будзеца.

Першым пачаў працаваць на будаўніцтве ЦЭЦ-4 бульдзержыст Васіль Князь. Сталёвы коўш яго магутнай машыны ўжо зняў першыя сотні кубаметраў грунту з катлавана. Хутка на будоўлю прыдуць муляры, цесляры, электразваршчыкі, мантажнікі. Адначасова з узвядзеннем вытворчых карпусоў яны закладваюць жылыя дамы для энергетыкаў. Іх планіроўкай заняты зараз геадэзісты.

НА ЗДЫМКУ: начальнік участка Пётр ХАРУК і геадэзіст Аркадзь САМУСЕНКА.
Фота Ул. КІТАСА.

АБ ГЭТЫМ ТРЭБА ПАДУМАЦЬ

У лесе панавала цішыня. Але яна не была падобная на штучную гарадскую, якую можна стварыць з дапамогай шчыльна зачыненых дзвярэй і вокнаў, якая адгароджвае чалавека ад свету, прыгнятае. Лясная цішыня з лёгкім шапаценнем лісцяў і меладычным птушным перасвістам агортвала спакоем, будзіла ўспаміны. Яны ўсплывалі і вялі, быццам павадыр, па мяккай сцежцы.

Недзе тут павінна быць дарога, па ёй хлопчыкі з Хомічаў, і ён разам з імі, ганялі авечак пад балота. Вось і дарога. Ён нібы адчуў ласкавы дотык гаражага пяску да босых ног. Як даўно гэта было! Ці засталася што ў абліччы чалавека ў шэрым заграбным гарнітуры ад таго бялявага хлопчыка з пугай у руках? Тых, хто мог пазнаць яго, ужо няма...

А лес усё такі ж, велічны і шчодры. Да самай дарогі сучэльным дываном падступае чарнічкі. Нешта не чуваць жаноных галасоў. Напэўна ўжо

назапасілі чарніц, як пляменніца Марыя, якая частавала яго духмяным варэннем. Ягад яшчэ шмат, буйныя, прагрэтыя сонцам, яны чорнымі кроплямі ўсыпалі паляну. І суніцы сустракаюцца, і брусніцы амаль паспелі. Хутка грыбы пойдучь. Лісічкі ўжо ёсць.

Марыя ўчора прынесла цэлы кошык. Ёй летам работы хапае: гарод, карова з цялушкай, куры, дзве свінаматкі, спрабаваў лічыць парасят — збіўся. А ў яе ж дзеці, чацвёрка. Маленькая Зоя спачатку дзічылася, а цяпер прызнала, называе дзедкам. Стары ціха ўздыхае. Сваіх унукаў няма, не было дзяцей, не было жонкі. Сям'я — раскоша для эмігранта, які больш шукаў работу, чым рабіў.

Сцяпану Палуносіку было 28 год, калі паехаў у Канаду. Брат ажаніўся. Колькі мелі той зямлі, каб дзяліцца? Марыў аб сваёй гаспадарцы, дзеля гэтага пакінуў родную хату. Думаў зарабіць у Канадзе, але спадзяванні не збыліся.

Спачатку трапіў на ферму.

За доллар у дзень працаваў з 7 гадзін раніцы да 8 вечара. Паўгода зусім не меў работы, атрымліваў «дапамогу» — 2 разы на дзень ежу і 10 цэнтаў ча кватэру. Вандраваў па краіне ў пошуках працы. У Ванкуверы наняўся да леспрамыслоўца. Калі гэта? Здаецца, у трыццаць сёмым. Работа была цяжкая і небяспечная: тралявалі бяровенні. Многія калечыліся. Яму пашанцавала — застаўся жывы і здаровы. Потым будаваў шашу на Алясцы, працаваў на электрастанцыі, на чыгуны.

Успаміны, думкі... Харошая ў яго пляменніца, дачка брата, з якім калісьці не захацеў дзяліць палоску зямлі. Спецыяльна дзеля яго назбірала грыбоў і так смачна прыгатавала з маладой бульбай. Гатова цэлы дзень частаваць: «Дзядзя, вам якога малачка ўліць, цёпленькага ці ранішняга, халоднага?»

Сцяпан Міхайлавіч убачыў пляменніцу ўпершыню, да гэтага толькі перапіваліся. Пытаўся і ў яе, і ў сястры Вольгі, што жыве ў Акачах, ці не патрэбна дапамога. У яго ж цяпер пенсія і свой дом у Эдмантоне. Абедзве адказвалі аднолькава: нічога не трэба, лепш прыезджайце ў госці. Вось ён і прыехаў, упершыню за 43 гады.

Напэўна за ўсё жыццё не было ў яго столькі ўражанняў, колькі за апошнія два месяцы. Падарожжа на савецкім чэлаходзе «Аляксандр Пушкін», паездка ў складзе турысцкай групы «Вестніка» па гарадах СССР — Ленінград, Мінск, Кіеў, Роўна, Волгаград, Сочи, Масква. Ён у Эдмантоне раска-

жа, якія прыгожыя і чыстыя гарады ў Савецкім Саюзе, якія ветлівыя і добрыя людзі ў іх жывуць, раскажа пра Хатынь і Мамаеў курган, пра сучасны льнокамбінат у Роўна і вялізную электрастанцыю на Волзе, пра сонечныя курорты Сочи і свой дарагі Слонім. Такая паездка — нібы ўзнагарода за цяжкую працу, за сум і адзіноту.

...Лес зусім прыціх, нават птушкі змоўклі. Шкада, не дзядзечка пачуць салаўёў: позна прыехаў. Там, за балотам, куды ён ідзе, яны наладжвалі сапраўдныя канцэрты. Хутка скончыцца лес, і ён убачыць і балота, і салаўіны гай. Але што гэта? Муж Марусі Мікалай гаварыў, што няма ўжо балота, асушылі, а яму не верылася...

Не жарты — чатыры дзесяці год. Шмат змен адбылося. Поле парасло лесам, а дзе стаяў лес — зараз поле. Але не гэта галоўнае. У музеі ў Роўна ён бачыў лапці. Дзёўчына-гід растлумачыла, што іх зрабіў спецыяльна для музея адзін стары. Ён тады ўсміхнуўся пра сябе: сам мог сплесці не горшы экспанат.

Так, змянілася жыццё. Мікалай на сваім матацыкле вазіў дзядзюку ў калгасны дом адпачынку. Калгас «Слава працы», дзе праце муж пляменніцы, бабудаваў яго сем год назад. У «Рэчаныцы», так мілагучна назвалі дом адпачынку на беразе Шчыры, праводзяць свой водпуск сяляне.

А хутары? Людзі жылі на іх, нібы ваўкі ў лесе. Не дай бог дзіця захварэе. Куды з ім кінуцца? Шчасце, што Марыя з мужам перавезлі ўжо хату з хутара ў Казлоўшчыну. Там

электрычнасць, магазіны, школа. Хутка ніводнага хутара застанеца ў наваколлі.

Добра, што ўдалося ўбачыць Хомічы. Ён меў візу толькі на паездку да сястры ў вёсцы Акачы Слонімскага раёна. Хомічы знаходзяцца ў другой мілі адлегласці ад вёсцы. Хоць не далёка, а патрэбен дазвол. Без цяжкасцей атрымаў у Слонімскай пашпартным стала. Пасядаў у Вольгі, прыехаў сюды. Трэба паспець наведаць адну пляменніцу — Антаніну, якая жыве ў Львоўшчыне. Дні бягуць...

Сонца ўжо высока, час тацяка дадому. Дадому, сапраўды яго дом. Будаваў разам з братам. Цяпер у жыве пляменнік Пётр, таксама Палуносік, і часова Марыя і сям'ёй, пакуль не закончыць свой дом у Казлоўшчыне.

Зноў пад нагамі мякка сцелецца лясная сцяжынка. Востра становяцца цяжэйшымі. Вось мы дзесятак дае абзначыць. Спяшайцеся, яны можна крыху адпачыць, думаць... У Слоніме сустраў старога сябра Палуносіка Калесніка, з якім працаваў на Алясцы. Іосіф у 63 года паехаў з Эдмантона на радзіму. Колькі яму тады было год? Амаль столькі, як зараз самому Палуносіку. Але чалавек не пабаўся пачаць нанова жыццё. І зараз не шчырае. Купіў сабе дом. Сцяпан убачыў яго — акуратны, утульны, з садамі. Знайшла яго жонка, жанчына, якая стала яго жонкай. Калеснік і яму раіць прыехаць назаўсёды. Аб гэтым трэба падумаць...

Тамара РЭУТОВІЧ.

«У ВАС РОБІЦЦА ЛЕПШ»

ТУРЫСТЫ — дапытлівы народ: усё іх цікавіць, на ўсё хочуць паглядаць уласнымі вачыма. Турысты любяць параўноўваць: «Гэта ў вас робіцца лепш», «Такога ў нас няма».

Турысты, як правіла, не любяць бурна выказаць сваё здзіўленне, нават калі нешта бачаць упершыню.

Гэтыя ж госці з амерыканскага кантынента не звычайныя падарожнікі — яны нашы сучасныя. Іх позірк на савецкую рэчаіснасць — не халодны позірк старонняга назіральніка. Тут іх Радзіма. Тут прайшлі іх дзяцінства і юнацкія гады. Таму вельмі часта сваё здзіўленне яны выказвалі так: «Гэтага раней не было».

Прыемна адзначыць, што большасць землякоў, членаў другой групы сяброў «Русского голоса», з вялікай павягай гаварылі аб нашай краіне, аб поспехах савецкіх людзей.

ГАННА Сурко ўпершыню наведвала родныя мясціны ў 1935 годзе, праз дзесяць год пасля таго, як пакінула Радзіму. У той час яе Грошчыцы, што на Гродзеншчыне, былі пад уладай буржуазнай Польшчы.

— Прыехалі мы тады разам з

мужам, — расказвала Ганна. — Думалі застацца назаўсёды. А калі ўбачылі, як жывуць людзі, вырашылі зноў вярнуцца ў Амерыку.

Але нішто не стаіць на месцы, і Беларусь 70-х гадоў вельмі адрозніваецца ад той, якую ўбачыла Ганна Сурко ў свой першы прыезд.

— Змяніліся людзі, вёскі, гарады, — гаварыла яна, — змянілася само становішча Беларусі ў свеце. Яна мае цяпер магутныя прадпрыемствы, багатыя калгасы, вышэйшыя навукавыя ўстановы, свае тэатры. З яе нетраў здабываюцца нафта і калійныя солі, на яе зямлі вырошчваюцца добрыя ўраджай. Галоўнае ж яе багацце — людзі, сардэчныя, шчырыя, працавітыя.

Побач з Ганнай сядзяць дзве маладзенькія сімпатычныя дзяўчыны.

— Мае пляменніцы, — тлумачыць гасця. — Галя займаецца ў Мінскім дзяржаўным педагагічным інстытуце замежных моваў, Тамара — у Гродзенскім медыцынскім інстытуце. Шчаслівыя!

У гэтых словах гонар і боль. Гонар за пляменніц, за Радзіму, якая можа цяпер даць сваім дзецям працу і веды.

Боль за тое, што яе, Ганніна, дзяцінства было цяжкім і бедным, за тое, што дзесяці гадоў жыцця, маладыя сілы былі аддадзены чужыне, якая так і не стала для Ганны радзімай.

АНДРЭЮ Яцко не пашанцавала ў Мінску: на другі дзень пасля таго, як турысты прыехалі ў беларускую сталіцу, ён захварэў, і ўрачы настаялі, каб ён лёг у бальніцу. Шкада, але нічога не зробіш. Урачоў трэба слухаць. Аднак, як гаворыцца, не было б шчасця, ды няшчасце памагло. Наш зямляк на ўласным прыкладзе меў магчымасць спазнаць, што такое савецкае медыцынскае абслугоўванне. І хоць ён і раней чуў, што ў Савецкім Саюзе лячэнне бясплатнае, усё ж калі прывезлі яго ў бальніцу, стары эмігрант крыху сумееўся: «А што калі...?»

— Але ўсё было вельмі добра, — расказваў ён потым. — Я ляжаў у такой жа палаце, як і ўсе хворыя. Урачы аднесліся да мяне ўважліва, і толькі сястрычкі можа крыху часцей, чым было патрэбна, заглядалі ў палату: «Амерыканец захварэў». Цяпер я здаровы.

Як бы ў пацвярджэнне сваіх слоў ён некалькі разоў энер-

гічна ўзмахнуў рукамі і дадаў: «Зусім здаровы».

Потым, крыху памаўчаўшы, працягаў:

— У Злучаных Штатах за кожныя суткі знаходжання ў бальніцы трэба плаціць ад 40 да 80 долараў. Гэта толькі за ложка, харчаванне і абслугоўванне. Аперация, кожная працэдура, кожная ін'екцыя — асобны рахунак. Урачу, які лечыць, — дадатковая аплата.

АЛЕНА Зорына прыехала ў нашу краіну ў другі раз. Летась яна таксама ўзначальвала групу землякоў са Злучаных Штатаў. Гэта тонкая, назіральная журналістка.

— Я лічу, што мы павінны як мага больш расказаць аб жыцці савецкіх людзей, — казала яна. — Гэта неабходна як для беларусаў, рускіх, украінцаў, што жывуць у Злучаных Штатах, так і для саміх амерыканцаў. Чым больш яны будуць ведаць пра Савецкі Саюз, тым больш шанцаў за тое, што паміж нашымі краінамі будзе лепшыя адносіны, будзе мір.

І яна расказвае сваім чытачам аб савецкай сістэме вышэйшай адукацыі, аб тым, як паступіла ў нашай краіне медыцынская справа, аб гарадскім транспарце, аб чысціні вуліц у савецкіх гарадах.

— Мне цяжка параўноўваць тое, што я бачыла ў вашай краіне ў мінулым годзе, з тым, што я бачу зараз, — гаварыла Алена. — Адзін год — гэта кароткі тэрмін. І ўсё ж акрамя таго, што летась вашы дзяўчаты, як і ў нас, насілі міні, а зараз носіць максі, магу адзначыць, што ў многіх мес-

цах вашай сталіцы вырасталі новыя прыгожыя будынкі, што ў магазінах стала больш тавараў і менш чэргаў, палепшыліся абслугоўванне насельніцтва. Гэта та тое, што заўважаеш адразу. А наогул у мяне шмат добрых уражанняў, але патрэбен час, каб усё гэта асэнсаваць і падумаць. Гэта бяспрэчна: Савецкі Саюз — гэта краіна з вялікім будучым. Мяркую, што да гэтай думкі прыходзіць кожны, хто наведае СССР сваімі нагамі...

Такіх прыкладаў можна прывесці многа.

І УСЁ Ж Я Б НЕ БЫЎ АБ'ЕКТЫўНЫМ, калі б не скажыў, што заў тут і аб тым, што часцей, чым таго хачелася, прыходзілася чуць і такія фразы: «Гэтага ў вас недастаткова», «Было б карысна зрабіць так», «Асабліва, калі гаворка заходзіла аб стане дарог у сельскай мясцовасці ці аб сферы абслугоўвання».

У тым, як гаварылі турысты аб нашых недахопах адчуваўся, што яны шырака жадаюць, каб такія дробязі не псавалі агульнага добрага ўражання.

Здаралася, прэзда, чуць і не вельмі сур'ёзныя, а часам, нават, смешныя заўвагі. Юлія Рацін, якая нарадзілася ў Злучаных Штатах, сказала адным з чы:

— Я чула, што ў Савецкім Саюзе няма вады. Ці праўда гэта?

На такое пытанне нават не хацелася адказаць.

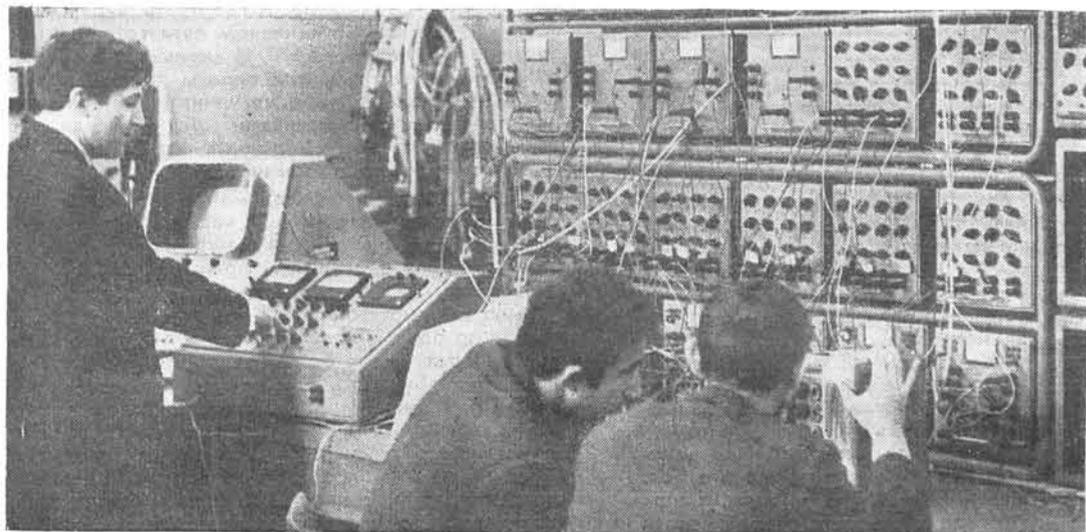
Сярод нашых землякоў, што прыезджаюць у Беларусь, ёсць розныя людзі: фермеры, настаўнікі, студэнты. Мы ад шчырага сэрца вітаем тых, хто едзе да нас з адкрытай душой. Ёсць і ўпэўнены, што з кожным годам нам усё часцей давядзецца чуць: «Гэта ў вас робіцца лепш».

Уладзімір МЯЛЕШКА.

Мінск. Плошча Перамогі. Тут узвышаецца помнік-абеліск воінам Савецкай Арміі і партызанам, якія загінулі ў баях за вызваленне Беларусі. Ля падножжа помніка гарыць вечны агонь, ляжаць кветкі. Сюды прыходзяць сівыя ветэраны і юныя піянеры, тут часта можна ўбачыць маладыя пары: яны ідуць сюды пасля Палаца шлюбу, каб ушанаваць памяць тых, хто аддаў сваё жыццё за іх сонечнае шчасце і радаснае будучае. Амерыканскія турысты таксама ўсклаі жывыя кветкі да падножжа помніка-абеліска.

Фота Э. ТРЫГУБОВІЧА.

Forge of Engineering Personnel

Along the central avenue of the Byelorussian SSR capital—Minsk—along the Lenin Avenue, a whole block is occupied by the buildings of the biggest technical higher educational institution of the Republic—the Byelorussian Polytechnical Institute.

The Institute was created in 1933. It grew very quickly because the stormy tempos of industrial development of the Byelorussian SSR demanded it.

At the beginning of its existence the Institute had four faculties. 1200 students studied in its 20 departments; in the pre-war years some two thousand engineers graduated the Institute in eight specialities.

During the German fascist occupation the building were entirely destroyed, as well as the hostels of the Institute, the equipment and library were sent by the Hitlerites to Germany.

The Institute renewed its work from January 1945, without, as yet, having its own premises. Alongside the rebirth of the city, its buildings were restored, together with its laboratories and its hostels. As years passed its material basis grew, as well as its scientific staff, the number of students and the quantity of graduates—specialists for our national economy.

Now the Institute occupies a site of some 25 hectares, on which 10 buildings have gone up, with a great amount of auditoriums, laboratories and studies, several hostels, a club industrial workshops, students' dining-hall, a polyclinic, a catering service building, a post-office, a stadium, a sports building with six specialized halls. There are 16 faculties with over 70 departments, that train engineers in 36 specialities. Today there are approximately 20 thousand students, studying at day and evening departments, as well as at the extramural departments. Some fifteen hundred teaching personnel work at the Institute, among whom there are many Soviet scientists.

250 foreign students and post-graduates from 34 countries of

the world study at the Byelorussian Polytechnical Institute.

Last year 2580 engineers graduated the Institute. During the years of its existence it has given our national economy some 30 thousand specialists. Many of its graduates successfully occupy posts of directors of enterprises, head engineers, leading constructors, scientific workers.

In 1967 the Institute was awarded the Order of the Red Banner of Labour for its work in preparing engineers and for its development of scientific research.

In the period between 1965—1970 the Institute prepared over 10 thousand specialists for the national economy of the Soviet Union. They work successfully in many branches of the economy of our Republic and the Soviet Union, at the building sites of Bratsk, Krasnoyarsk, at the Volga Automobile Plant etc. The qualification of the scientific staff grows all the time. During recent years 250 theses have been maintained by candidates of science and 18 by doctors. During the year 1970 the Institute has finished 54 scientific-research works, of which 14, of All-Union and Republican importance, have been finished ahead of time.

Students are made to participate widely in scientific research; they are united in the students' scientific technical organization and Student's constructor bureau.

On the basis of the Byelorussian Polytechnical Institute new higher educational institutions have been organized in the Republic: the Moguiliev Machine Building; the Minsk Radio-Technical; the Brest Engineering Constructing. The next will be in Gomel, where, for several years already, attached to the Gomel Plant of Agricultural Machine-Building, a general technical faculty of the Institute has been functioning.

The students have the possibility, not only to study fruitfully, but also to enjoy a varied and interesting rest. A scientific technical library, with a fund of a

million volumes of literature, is at their disposal. In the hostels there are the Lenin rooms, small libraries and table-games. The students go in for physical culture and sport. The Institute has a big sports health base, on the shores of the picturesque Zaslavl reservoir; this base functions the year round.

Many students participate in art amateur activities—such as the students' folk dance ensemble, the orchestra of folk instruments, the vocal groups and many others.

In the period of summer vacations numerous students' building groups go to work at building sites of the Republic and the Soviet Union. Only those who study well are accepted in these groups. This is a good school of life, that helps the students to acquire and develop fine organizing capacities, it also develops in them a feeling of collectivism, of comradeship, of friendship.

The Institute will grow in the same tempos during the coming five years. By 1975 there will be some 26 thousand students. During the five years the country will receive over 17 thousand engineers.

The Institute's studying and material basis will continue to grow and become more perfect; this refers to studies and laboratories that will be equipped with the most modern apparatuses; new, comfortable hostels will go up, the students' grants will increase.

In the current five years there will be more specialists prepared with a higher and middle qualification, for all branches of national economy and culture of the Byelorussian SSR. During this period of time over 120 thousand specialists with a higher education will graduate from the educational institutions of the Republic, that is to say 1.5 times the amount of the previous five years and 180 thousand with a secondary-school education, that is, 1.2 times the amount of the previous five years.

N. ANDREYEV

Industrial Production for Agriculture

● Farmers highly appreciate the new Minsk tractors, which are highly reliable and easy to handle, and are indispensable for all kinds of work. The plant has reached the rated capacity ahead of schedule and is now producing more than 80,000 tractors a year.

● Plants in Bobruisk, Lida and other Byelorussian towns are making potato pickers, top-gatherers, organic fertiliser sprayers, ploughs, harrows, transporters and hundreds of different spare parts.

● In the last few years, Byelorussia has become one of the country's major producers of mineral fertilisers. In one year, the republic has supplied the country with 4,654,600 tons of mineral fertiliser in conventional units. In 1971, Soviet collective and state farms will receive 7,025,500 tons of fertiliser. Grodno and Soligorsk are the main centres for the production of nitrogen, phosphate and potash fertilisers.

BYELORUSSIA'S BOLSHOI THEATRE

Today the Bolshoi Opera and Ballet Theatre of Byelorussia is experiencing a great creative endeavour. Young dancers Nina Pavlova, Natalia Karpenko and Nelli Andronova, to name but a few, have made successful appearances in Tchiakovsky's «Sleeping Beauty», which, incidentally, was the first ballet premiere of the current season. Young Victor Sarkysyan, Laureate of the First International Ballet Competition in Moscow, coped admirably with the highly complex and challenging part of Basil in Minkus' «Don Quixote».

Ballet lovers are already well-acquainted with young artists Lyudmila Brzhovskaya and Yuri Troyan, who have become leading dancers in the theatre.

Many of the young dancers who now perform on the stage of the Byelorussian Bolshoi Theatre are graduates of the Minsk ballet school where instruction is given by such celebrated teachers as Alexandra Nikolayeva, People's Artist of Byelorussia, Nina Mlodinskaya, Raisa Krasovskaya, both Merited Artists of Byelorussia, and Mikhail Grishchenko.

The opera company also has quite a few young hopefuls. One of the newcomers is Valery Kuchinsky, graduate of the Byelorussian Conservatoire and Laureate of the 4th International Tchaikovsky Competition. Two other graduates of this conservatoire, Irina Shikunova and Mikhail Galkovsky, have been performing leading part for a number of years already.

The theatre maintains close contacts with the conservatoire. Its best students are given a chance to perform on the theatre's stage in order to acquire a certain amount of experience. The conservatoire's teaching staff includes such brilliant singers as Tamara Nizhnikova, Nikolai Serdobov, Mikhail Zyuvanov, Leonid Brazhnik, and also the theatre's director Ivan Polivoda, the chief conductor Kirill Tikhonov and conductor Iosif Abramis.

Before long, the theatre plans to present a number of new productions. The ballet company is rehearsing «After the Ball», a ballet by G. Vagner based on Lev Tolstoi's story of the same name, and the opera troupe is preparing to present Rimsky-Korsakov's «Golden Cockerel». The theatre plans to stage new national productions. Byelorussian composer Igor Luchenok is writing an opera for children «Stars over the Pine Trees» and Sergei Kortez is working on his opera «Giordano Bruno». Ballets are being composed by Yevgeny Glebov «Till Eulenspiegel» and Lev Abeliovich «Play, Balalaika».

The road traversed by the Byelorussian opera theatre has been one of creative quest, of perfecting the art of its singers and dancers, of persistent work on modern operas and ballets. Its repertoire has known quite a few magnificent productions, but the pride of place still belongs to operas and ballets written by Byelorussian composers. They include «Olesya» by Yevgeny Tikotsky, «Kastus Kalinovsky» by Dmitry Lukas, Anatoly Bogatyryov's «Nadezhda Durova», Yuri Semenyako's «Prickly Roses», «Andrei Kostenya» by Nikolai

Aladov, Grigory Pukst's «Marinka», and the ballets «Prince-Lake» by Vassily Zolotaryov and Genrig Vagner's «The False Bride».

The theatre has sponsored quite a number of outstanding artists in whom it can take legitimate pride and who are an example to be followed by their younger colleagues. They include Tamara Nizhnikova, People's Artist of the USSR, Tamara Shimko and Lylia Galushkina, both People's Artists of Byelorussia, and also Zinoviy Babii, Igor Sorokin, both People's Artists of Byelorussia, Svetlana Danilyuk, Merited Artist of Byelorussia, and Askold Sukhin, Laureate of International Contests, who are known far beyond the boundaries of Byelorussia.

One of the most successful productions of recent years is, undoubtedly, Mussorgsky's brilliant «Khovanshchina», staged under the musical direction of Kirill Tikhonov, chief conductor and Merited Art Worker of the Russian Federation and Tataria. (Producer Otar Dadishkiliani, Merited Artist of the Russian Federation and Merited Art Worker of Byelorussia; décor by Yevgeny Chemodurov, State Prize winner and People's Artist of Byelorussia). This is a version edited by Dmitry Shostakovich, which is different from the famous Rimsky-Korsakov version, but nearer to the spirit of the original Mussorgsky «Khovanshchina», as seen on the stage of the Byelorussian theatre, is an opera of intense tragedy and profound philosophical thought. It is expressed in the modern idiom, the idiom of symbols and artistic generalisations. The very staging of an opera such as «Khovanshchina» is a serious test for any theatrical company, as it requires superb artistry and high professional sophistication, and the Byelorussian theatre has passed this test with flying colours. The production is very popular among the spectators and has been highly praised by the press.

The ballet repertoire includes Yevgeny Glebov's «Alpine Ballad» and «The Elect» (Producer Otar Dadishkiliani; conductor Tatiana Kolomiitseva).

The latter ballet which recreated on stage the charming characters of the people's poet of Byelorussia Yanka Kupala, won first prize at the republican competition devoted to Lenin's centenary.

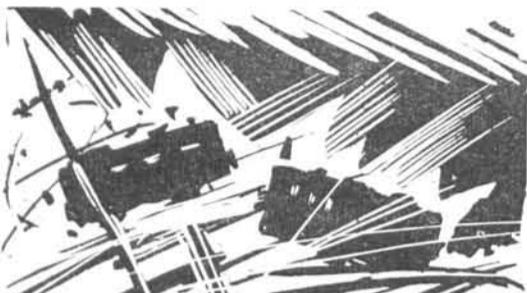
Recently the theatre showed the premiere of «The Star Venus», a new opera by Yuri Semenyako. Permeated with warm lyricism and devoted to the famous Byelorussian poet Maxim Bogdanovich, the opera will be shown in Moscow together with the theatre's other highly successful productions.

Singers and dancers of the Byelorussian Bolshoi Theatre are welcome guests at factories, educational establishments and on the collective farms of Byelorussia. They give concerts for factory workers and collective farmers and arrange meetings with spectators.

Bella SHERESHEVSKAYA

В БРЕСТСКИХ ЛЕСАХ

Записки партизана

[Продолжение. Начало в №№ 13—32].

Люди целыми деревнями уходили под защиту партизан, и мы, как могли, обеспечивали их жильем и питанием. Мужчин призывного возраста сводили во временные учебные отряды. Скот, отбитый у фашистских грабителей, перегоняли к Припяти, в район деревни Ветлы, куда гитлеровцы не решались соваться. Отнятый у врага хлеб прятали и раздавали беженцам.

Партизанской зоне угрожало перенаселение: женщин, стариков и детей с каждым днем становилось все больше. В госпитале тоже не хватало мест для раненых. Со дня на день могли начаться тяжелые бои, и тогда вся эта масса беззащитных людей неизбежно связала бы нас по рукам и ногам. Даже боеспособные, призывного возраста мужчины, большинство из которых никогда не держали в руках оружие, стали бы обузой.

Случись это раньше, когда Красная Армия находилась за сотни километров от нас,— и страшно подумать, как могло бы обернуться наступление гитлеровцев. Но теперь мы чувствовали себя и увереннее, и спокойнее. Скопившийся в районе деревни Ветлы крупный рогатый скот штаб приказал перегонять за Припять, в расположение советских войск. Призывников начали обучать военному делу, тактике огневого и рукопашного боя. И хотя фронт все еще был далеко, в штабе шла деятельная подготовка к отправке этого резерва на пополнение армейских частей.

Однако прежде надо было подумать, как переправить в тыл раненых партизан, семьи партийного и советского актива. От надежд на самолеты пришлось отказаться: «воздушный мост» не мог обеспечить эвакуацию сотен людей.

В этих условиях единственный выход подсказывала сама жизнь: прорыв по еще оккупированной

территории, там, где недавно успешно прошел конный отряд Николая Ваганова.

Но одно дело — легкий, быстрый, маневренный отряд на хороших конях, и совсем другое — большая, многолюдная колонна, которая сможет двигаться только со скоростью пешехода. Чтобы увести всех раненых, понадобятся десятки, а может быть и сотни подвод. А где брать фураж для лошадей? Как в многодневном пути готовить горячую пищу для раненых? И сколько, наконец, потребуется партизан для охраны колонны? Фашисты и с воздуха могут ее уничтожить, и атаковать танками и автоматчиками. Да и бендеровцы — злейшие враги народных мстителей — не погнушаются такой «добычей»...

Словом, было о чем подумать в штабе. Между тем время летело, и брешь, через которую проскочили вагановцы, немцы вот-вот могли закрыть. Тогда и обозу с ранеными пришлось бы повернуть назад. А это означало верную гибель.

Было решено выделить в помощь конникам Ваганова по одному кавалерийскому взводу от каждой из трех наших бригад, так что для охраны колонны набиралось в общей сложности почти триста человек. Внушительная сила! Вместе с врачом Степаном Трофимовичем Ильиным поименно наметил, кто из раненых подлежит отправке. Александра Ивановна помогла составить список детей, женщин, стариков. И когда подсчитали, оказалось, что для доставки всех этих людей за линию фронта потребуется не менее шестисот подвод.

В тот же день по всем деревням партизанской зоны разлетелись нарочные. А со следующего утра в Сварынь потянулись санные упряжки.

В штабе не умолкала трещала пишущая машинка: тете Шуре пришлось отпечатать сотни справок, утверждающих, что «податель сего (следует

фамилия, имя и отчество) действительно направляется за линию фронта, в советский тыл, из южной партизанской зоны Брестской области».

Вот когда пригодилась печать, с месяц назад вырезанная из дерева одним умельцем в бригаде Михаила Герасимова: по окружности, четкими буквами — «Штаб партизанских отрядов, Брестская область», а в центре — герб Советского Союза. И когда все это было сделано, начались сборы в нелегкий дальний путь.

Прежде чем отправить колонну, выслали по маршруту усиленную кавалерийскую разведку. Двигаясь от деревни к деревне, она должна была проверять, нет ли в них вражеских гарнизонов, не подстерегают ли партизанский обоз фашистские или бендеровские засады. В крайнем случае разведчики могли завязать бой с противником, чтобы колонна тем временем успела свернуть в сторону и продвинуться дальше. А на линии фронта им предстояло любой ценой прорвать возможный вражеский заслон.

Трогательным было прощание: уезжали верные, стойкие боевые друзья, вместе с которыми мы, остающиеся во вражеском тылу, долгие месяцы, а то и годы по-братски делили горести, трудности и редкие радости партизанской жизни. Многих нет уже среди нас... Многих не станет, пока закончится война... А те, кому суждено жить, будут вечно помнить о павших в борьбе за свободу и независимость Родины и свято хранить нерушимую, братскую, вечную боевую дружбу...

И хотя никто—ни уезжающие, ни остающиеся—не высказывали вслух обуревавшие их чувства, я видел, как словно окаменели от волнения суровые партизанские лица, а по щекам героев, не раз глядевших в глаза смерти, текут и текут слезы...

Колонна тронулась в путь. Мы смотрели ей вслед, пока, наконец, замыкающая подвода не

скрылась за околицей деревни. Разошлись, так и не сказав друг другу ни слова.

И опять потянулись дни тревожных ожиданий. Каждый из них казался теперь и длиннее, и тягостнее всех предыдущих. Как там наши? Все ли у них хорошо? И только когда приезжал нарочный от Николая Ваганова с донесением, что колонна продолжает двигаться по маршруту, становилось спокойнее и легче на душе.

Напряженное это ожидание несколько развеял прибывший из Коречинских лесов работник штаба соединения Саша Бандык. Он принес распоряжение Сергея Ивановича срочно оформить важные документы и с первым самолетом отправить их в Москву. Это были аттестационные листы на присвоение командному составу партизанских бригад и отрядов офицерских званий, материалы о представлении особо отличившихся партизан к правительственным наградам. Предстоящее награждение обрадовало всех, хотя никто из наших боевых товарищей, беззаветно сражавшихся в тылу у гитлеровских захватчиков, никогда не думал о каких-либо отличиях за свои ратные подвиги. Надо было выделить наиболее отличившихся, чтобы ни один из достойных не оказался по вине штаба обойденным или обиженным наградой. Еще сложнее было решить, кого из партизанских командиров представить к присвоению офицерских званий.

Пришлось создать для оформления документов специальную комиссию, в которую помимо работников штаба южной зоны вошли командиры и комиссары большинства отрядов и всех трех бригад. А пока занимались всей этой непривычной «канцелярщиной», пришло еще одно, последнее донесение от Ваганова: его колонна, благополучно проделав весь путь, без потерь пересекла линию фронта. Раненые размещены в полевых армейских госпиталях; дети, женщины и старики готовятся к отправке в глубокий тыл.

В партизанские годы очень редко удавалось спокойно спать по ночам. В эту ночь я впервые за долгое время спал по-настоящему крепко и, кажется, видел какие-то мирные сны.

НОВЫЕ ЗАДАЧИ

Чем дальше на запад отодвигалась линия фронта, тем большие силы борцов-антифашистов приходили в нашу зону. Были среди них и крупные партизанские части, такие, как бригада имени Языковича, направленная к нам для подкрепления Белорусским штабом партизанского движения. Были и небольшие группы специального назначения, и разведчики-одиночки. Некоторым из них предстояло остаться в Брестских лесах, но действовать самостоятельно. Другие задерживались для кратковременного отдыха, а потом уходили дальше—в Польшу, в Чехословакию, в Венгрию и в самое логово врага—фашистскую Германию. Как правило, молчаливые, сдержанные, эти люди очень редко, лишь в исключительных случаях обращались к нам за какой-либо помощью, и только по акценту да иногда по внешнему облику, по характерным жестам мы могли догадаться, что идут они продолжать борьбу с нашим общим врагом на своей родной, тоже стонущей под пятой гитлеровских захватчиков, польской, венгерской, чехословацкой и немецкой земле...

Высокий, широкоплечий блондин, в прошлом лейтенант Красной Армии Василий Афанасьевич Велигин в самом начале войны попал в плен к гитлеровцам. Удачно совершив побег из лагеря военнопленных, он добрался до восточных районов Белоруссии и там примкнул к небольшому партизанскому отряду. Был, как и многие подобные ему в то время, рядовым партизаном, командиром взвода, отряда, наконец комбригом. Под его командованием бригада имени Языковича

быстро выросла в сплоченную, боеспособную партизанскую часть.

Под стать комбригу оказался и комиссар Сергей Михайлович Падучо, до войны находившийся на партийной работе. Если наиболее характерной чертой комбрига Велигина являлась неизменная воинская собранность и личная, вдохновлявшая партизан, отвага в бою, то комиссар Падучо так воспитывал коммунистов и комсомольцев бригады, что они всегда и во всем вели за собой беспартийную массу.

Небольшие спецгруппы борцов-антифашистов и советских разведчиков появлялись у нас, как правило, незаметно, и после непродолжительного отдыха партизаны-проводники скрытно уводили их к границе с Польшей. По понятным причинам мы и не пытались интересоваться даже фамилиями этих товарищей. И только командир одной из таких групп, Кохановский, счел возможным назвать себя в присланном позднее письме.

Зато с группой капитана Яковлева, прибывшей в сопровождении партизан Коречинских лесов, у нас установилась крепкая боевая дружба. Яковлев шел со специальным разведывательным заданием в приграничный район Брестчины. В письме, которое он принес от командира партизанского соединения, С. И. Сикорский сообщал:

«Группа капитана Яковлева базируется при тебе. Все, что ему необходимо, немедленно организовывай и оказывай содействие в выполнении задания... Надо немедленно дать им связи на Брест, Кобрин; для этого свяжи их с Захаром Филимоновичем и Козыревым... Словом, устрой хлопцев так, чтобы были довольны всем».

По просьбе разведчиков мы соорудили для них просторную землянку в густом лесу, в изолированном от всех отрядов месте. Помогли наладить прочные связи с нашими подпольщиками в Бре-

сте, Кобрине и других населенных пунктах. А в штабе партизанской зоны отныне каждый день печатали лишней экземпляр разведывательной сводки, за которой вечером приходили Яковлев или его помощник Орлов.

Иногда поздней ночью они вместе забредали в штаб «на огонек», и мы до самого рассвета просиживали за столом с копилкой из снарядной гильзы, вспоминая прежнюю довоенную жизнь, толкуя о текущих боевых делах, а то и мечтаю о том, какую прекрасной будет жизнь после разгрома проклятых фашистов...

Немного позднее пришла еще одна спецгруппа—капитана Черного.

Сергей Иванович Сикорский все чаще писал нам о том, что как только Красная Армия освободит Брестчину, придется сразу приниматься за восстановление народного хозяйства, разрушенного и разграбленного немецко-фашистскими захватчиками. А для этого в первую очередь потребуются люди, руководители, которые смогут взять на себя заботы о налаживании жизни на освобожденной территории. Кто, как не партизаны, должны будут это сделать: и сейчас, во время войны, эти заботы лежат на нас, а после освобождения они возрастут во сто крат. Ведь надо будет все, буквально все строить и создавать заново. Строить новые деревни на месте теперешних пепелищ. Возводить в городах новые жилые дома, школы, больницы, фабрики и заводы.

Много, очень много предстоит работы. И множество людей потребуется, чтобы выполнять ее.

Костяк будущего партийного и хозяйственного руководства области постепенно складывался как в Коречинских лесах, так и в южной партизанской зоне. Успешно руководил борьбой народных мстителей Брестский областной, пока еще подпольный, комитет Коммунистической партии Бе-

лоруссии. Активно работали многочисленные подпольные райкомы. О силе и сплоченности ленинской гвардии партизанской Брестчины свидетельствует тот факт, что в дни гитлеровской оккупации на территории области действовали десять подпольных райкомов партии, одиннадцать подпольных райкомов комсомола, областной антифашистский комитет, регулярно выходила областная подпольная газета «Заря», которую редактировал Василий Федорович Калиберов.

Готовым резервом для пополнения всех звеньев руководящих партийных, хозяйственных и советских кадров были командиры и комиссары большинства партизанских бригад и отрядов. И в числе их не только коммунисты из Москвы, Минска, Ленинграда и других советских городов, волею военной судьбы оказавшиеся на Брестчине, но и лучшие представители коренного местного населения, накопившие большой опыт героической революционной борьбы.

Захар Филимонович Поплавский, уроженец Брестской области, еще «за панями» стал стойким и мужественным борцом-коммунистом. После воссоединения Белоруссии в едином социалистическом государстве он работал в аппарате Брестского обкома партии, а когда началась война, эвакуировался на восток. Вернулся в родные места с обкомовской группой Сергея Ивановича Сикорского и с тех пор бесменно руководил подпольщиками и антифашистами в Бресте. На трудной этой работе ему помогал опыт, накопленный еще в буржуазно-помещичьей Польше, когда приходилось и от жандармов скрываться, и вести борьбу за освобождение родного белорусского народа в условиях полицейского террора, и не раз сидеть в тюрьме.

[Продолжение следует].

«БРАВА, БЕЛАРУСЫ!»

Ларыса АЛЕКСАНДРОўСКАЯ,
народная артыстка СССР.

Гастролі ў Маскве! Нягледзячы на тое, што гэта не першыно, калектыву навава пераглядае свой рэпертуар, і яшчэ шукае новыя творы, каб ярчэйшай была іх ролі, што выніца на суд патрабавальнага сталічнага глядача Беларускага тэатра оперы і балета.

Гэта чацвёртая сустрэча з Масквічамі, а першая адбылася ў 1940 годзе. Тады беларусы прывезлі чатыры спектаклі — оперы «Міхась Падгорны» Цікоцкага, «У пучках Палесся» Багатырова, «Ветка шчасця» Туранкова і балет «Салавей» Крошнера. Тэатр, народжаны ўсяго 7 год назад, здолеў стварыць самастойны нацыянальны рэпертуар.

Масквічы былі здзіўлены, уражаны, захоплены. Народ, які ў нядаўнім мінулым меў свайго тэатра, свайго мастацтва ў прафесійным сэнсе, прадэманстраваў неабмежаваныя магчымасці творчага росквіту. «Выдатна!» Такую ацэнку атрымаў малады калектыв.

Тры дзесяцігоддзі адзяляюць нас ад першага выступлення тэатра ў Маскве. У ім за гэты час змянілася некалькі пакаленняў. Адны

пайшлі, прыйшлі другія, трэція... Сёння далёка не кожны з буйных тэатраў краіны можа пахваліцца такой колькасцю таленавітай моладзі, што ўдзялася ў калектыву Беларускага тэатра оперы і балета. Яе запал і захопленасць нароўні з вопытам і ведамі славуных майстроў абумовілі поспех гастрольнага ліпеня.

На сцэне Вялікага тэатра Саюза ССР жыхары і шматлікія госці Масквы ўбачылі беларускія оперы і балеты — «Зорку Венеру» Семіянікі, «Выбранніцу» і «Альпійскую баладу» Глебава, «Пасля балю» Вагнера, а таксама «Атэла» і «Аіду» Вердзі, «Лебядзінае возера» Чайкоўскага, «Залатога пёўніка» Рымскага-Корсакава, «Хаваншчыну» Мусаргскага.

«Беларускім артыстам ёсць чым ганарыцца, — пісала «Правда», — маскоўскія гастролі прайшлі паспяхова. Лепшае сведчанне таму — перапоўненая глядзельная зала Дзяржаўнага акадэмічнага Вялікага тэатра, дзе ішлі амаль усе прадстаўленні — оперныя і балетныя. Зразумела, такі поспех не можа

быць выпадковым. Сакрэт яго — у агульным мастацкім узроўні трупы».

Высокую ацэнку глядачоў і прэсы атрымаў перш за ўсё хор тэатра — ансамбль, які валодае пачуццём стылю і майстэрствам калектывага пераўвасаблення». Добра зарэкамендаваў сябе і аркестр (дырыжоры К. Ціханай, Т. Каламіяцава, І. Абраміс і Ул. Машэнскі).

Поспех тэатра — гэта праца ўсяго калектыву, пачынаючы ад рэжысёраў, дырыжораў і канчаючы касцюмерамі і асветляльнікамі. Але глядач у першую чаргу бачыць выканаўцаў. Бурнымі апладысмантамі, воклічамі «бравва!», «біс!» віталі масквічы выступленні салістаў оперы — С. Данілюк, Л. Галушкінай, З. Бабія, Т. Шымко, А. Сухіна, Г. Лебедзевай, К. Старыкавай, В. Чарнабаева, В. Кірычэнік, І. Шыкунай, В. Ганчарэнкі, М. Дружыніна, В. Глушакова і балета — А. Карзянковай, Л. Бржазоўскай, Ю. Траяна, Р. Красоўскай, М. Паўлавай, К. Малышавай.

Калектыву тэатра не абмяжоўваўся паказам спе-

такляў. Беларускія спевакі і танцоры былі жаданымі гасцямі ў аўтамабілебудаўнікоў завода імя Ліхачова, у падмаскоўным калгасе імя Леніна, у металургаў і работнікаў хіміка-фармацэўтычнага прадпрыемства. Хвалюючая сустрэча адбылася ў ДOME ветэранаў сцэны імя А. Яблчкінай.

Урачыстым святам беларускага мастацтва стаў заключны канцэрт салістаў тэатра і лепшых творчых калектываў рэспублікі, які трансліраваўся па Усесаюзным радыё і Цэнтральным тэлебачанні.

21 ліпеня беларускія артысты і мастацкае кіраўніцтва тэатра былі запрошаны ва Усерасійскае тэатральнае аб'яднанне. У абмеркаванні гастрольных спектакляў Беларускага тэатра оперы і балета прынялі ўдзел музыканты, рэжысёры, харэографы, мастакі і музычныя крытыкі сталіцы. На абмеркаванні было сказана шмат добрых слоў пра работу пастаноўшчыкаў і выканаўцаў, але разам з тым прагучалі і шчырыя крытычныя заўвагі.

Гастролі закончаны. Яны прынеслі вялікае задавальненне ўсяму калектыву, натхнілі яго на новыя здзяйсненні, творчыя пошукі.

ГАВОРАЦЬ ГЛЕДАЧЫ СТАЛІЦЫ

Іван КАЗЛОўСКИ,
народны артыст СССР

Бясконца шчаслівы, што ёсць кампазітары, як Яўген Глебаў, які з такім высокім майстэрствам надае народнай музыцы сучасную форму і перадае праз яе глыбокія думкі і пачуцці.

Мне здаецца, што ніякі драматургічны тэкст не здольны перадаць сум, узнёслаць, радаць, філасофскі замест так пранікнёна і глыбока, як гэта робіць музыка. У даным выпадку музыка Глебава. Прыемна, што беларускі кампазітар выкарыстоўвае новую тэхніку аркестравага пісьма. І хоць спачатку многае ў музыцы здаецца няправільным з пункту гледжання агульнапрынятых музычных канонаў, але калі ўжываешся ў гэтыя рытмы, мелодыі, дык яскрава разумееш задачу кампазітара, кампазітара-мысліцеля.

Балетмайстар Атар Дадзіцкіліяні паказаў сябе майстрам, здольным данесці да глядача глыбокую філасофскую думку твора. А гэта

вельмі складана. Дастойны сааўтар спектакля — аркестр пад кіраўніцтвам дырыжора Таццяны Каламіяцавай. Лаканічны і праўдзівы мастак!

Пасля спектакля «Выбранніца» я паспяшаўся на сцэну, каб падзякаваць гэтым натхнёным чараўнікам, якія прынеслі мне такую вялікую асалоду. Але, як здараецца ў цудоўных казках, іх ужо не было... Я карыстаюся магчымасцю выказаць ім свае самыя цёплыя словы праз газету.

Ганна ГРАЗНОВА-
ВАЛАСОВІЧ,
пенсіянерка з Горкага
(стрыечная сястра Максіма
Багдановіча)

Я прыехала спецыяльна, каб паслухаць оперу пра вельмі дарагога мне чалавека. Не стрымліваю слёз... Я не чакала, што праз многа год зноў сустрэнуся з Максімам. Не, артысты, якія выконваюць партыю Багдановіча (Аркадзь Саўчанка і Юрый Вострыкаў) знешне

не падобныя да яго, але ўсё ж гэта мой Максім. Якое шчасце, што ў Беларусі яго не забываюць! А цяпер тысячы масквічоў маюць магчымасць пазнаёміцца са стэронамі кароткага, але надзвычай яркага творчага жыцця цудоўнага паэта і грамадзяніна. Неўзабаве Максіму споўнілася 60 гадоў. Опера «Зорка Венера» — выдатны помнік песняру...

Ціхан ХРЭННІКАЎ,
першы сакратар праўлення
Саюза кампазітараў СССР

Прыезд Беларускага тэатра оперы і балета ў Маскву — гэта свята. Свята і для тэатра, і для нас, масквічоў. Пасля апошніх гастрольяў прайшло сем год. Тэрмін немалы ў жыцці творчага калектыву. Таму масквічы, уся музычная грамадскасць сталіцы з вялікай цікавасцю чакалі гастрольяў мінчан, якія адкрыліся нацыянальным спектаклем «Зорка Венера».

Мы былі рады бачыць новыя работы тэатра, пазнаёміцца з пакаленнем артыстаў, якое вырасла за апошнія гады. Прыемна адзначыць дасягненні беларускага опернага і балетнага мастацтва. Такія гастролі прыносяць вялікую карысць, бо ўзаемна ўзбагачаюць, даюць магчымасць у сяброўскіх сустрэчах і гутарках пачуць водгукі аб сваёй рабоце, цікавыя думкі, парады. Для мяне ж самае дарагое, што на афішы — спектаклі маіх таленавітых беларускіх калег, што тэатр працуе з імі ў цесным кантакце.

Алена ХАЗАВА,
кантралёр Вялікага тэатра
оперы і балета Саюза ССР

Я не магу сказаць, што опера «Зорка Венера» захапіла мяне вастрынёй канфлікту, насычанасцю музычнай драматургіі, наогул, мне здаецца, што гэтых якасцей не хапае большасці сучасных опер. Але мне, масквічцы, было вельмі прыемна пазнаёміцца з такой цікавай асобай, як паэт Максім Багдановіч. Я цяпер абавязкова буду шукаць зборнік яго вершаў. Мне і маім калегам вельмі спадабаліся артысты Аркадзь Саўчанка і выканаўца партыі Веранікі Святлана Данілюк: яны вельмі артыстычныя і музычныя. Мы ім гарача апладзіравалі і нават крычалі «бравва!».

Мне здаецца, што беларускія артысты не могуць пакрыўдзіцца — ім выпала многа гарачых апладысмантаў.

Раіса СТРУЧКОВА,
народная артыстка СССР

З задавальненнем слухала музыку оперы Юрыя Семіянікі «Зорка Венера». Прыгожая, меладыйная. Выдатна гучаць хоры, у іх — душа народа, нацыянальны характар. Я не спецыяліст у галіне опернага мастацтва і гавару ў даным выпадку як звычайны глядач, якога захапіў, сагрэў і ўзрадаваў спектакль.

Міхась СТРЫГАЛЕЎ нарадзіўся ў 1938 годзе ў Буда-Кашалёўскім раёне на Гомельшчыне. У 1961 годзе скончыў Беларускі політэхнічны інстытут і быў накіраваны на работу на Урал. Зараз жыве і працуе інжынерам у Пярмі. Першы паэтычны зборнік М. Стрыгалёва «Белая Русь» выйшаў у 1967 годзе. Зараз у выдавецтве «Беларусь» рыхтуецца да друку новая кніжка паэта «За лесам, за камнем, за сінім морам». Прапануем увазе чытачоў некалькі вершаў з гэтага зборніка.

Прад бярозай схіляю калені
і галіны краюнаў рукой —
асцярожна маўклівыя цені
на мяне наплываюць з бакоў.
Хай шчымымі пахі Аічыны
нечакана нагоняць слязу,
асыпаюць на блуднага сына
шапачкі галіны расу.
Гэтак бацька ў пару сенакосы,
каб жыццё яго шчасным

было,
прычашчаўся ля белай

бязрозы
перад тым, як расправіць
крыло...

Вось і я, быццам воблак
лятучы,
каля роднай бярозы стаю,—
і галлэ прахалодай гаючай
у душу ападае маю...

КОЛЕР ЧАСУ

Таварыш, вакол паглядзі ты:
цвет альпійскі, чырвоны цвет,
з пасяленняў сармацкіх
гваздзіка
паланіла увесь белы свет.

Барвавеюць вёскі і вёсны,
узбярэжнік, крушынік
урэмны.

Чырваненюць сонцы і сосны.
І петыты і нанпарэлі.
Што з тайгою, таварыш!

З Палессям!
Што здарылася на свеце!
Рэвалюцый чырвоныя сэрцы
варочаюцца ў планеце.

Не зарнее павет гваздзіка,
з пасяленняў сармацкіх
гваздзіка!

Вось ужо палавіна веку,
як яе барвовыя блікі
у сэрцы кожнага чалавека.

АПОШНІ СНЕГ

Так мала трэба
для тваёй маркоты:
лядок, імжа... Як млосна...
Сіні сад...
Таполі ўсе
з прылётнымі гракамі
стаяць ў азнобе, нібы
ў лістапад

абледзянелымі
звінячымі стваламі.
Сіне. Бязветрана
ў сырых правулках.

І чутна ў хаце ночы навылёт:
ідзе з вярхоўя, ашалелы,
гүлкі,

б'е ў берагі
апошні крыгаход.
Плыве па шкле
вясення мярэжка.

сінічы звон чычэ настрэч
цяплу,

і я губамі скнарнымі паўлю
тваё «люблю!»,
як снег на узбярэжжы.

Народныя ўмельцы з розных раёнаў Брэстчыны прымаюць удзел у выпуску сувеніраў з дрэва, гліны, бяросты, якімі славіцца ў многіх краінах свету Пінская фабрыка мастацкіх вырабаў.
НА ЗДЫМКАХ: вырабы пінскіх умельцаў; бондар Аляксей КАЗАК з вёскі Рыловічы Іванаўскага раёна.

Хроніка культурнага жыцця

У конкурсе фільмаў для дзяцей VII Міжнароднага кінафестывалю, які нядаўна закончыўся ў Маскве, удзельнічала поўнаметражная стужка «Паланез Агінскага» студыі «Беларусьфільм». Вынікі гэтага конкурсу падводзілі два журы: дарослае — вядомыя кінарэжысёры, кіназнаўцы, крытыкі, артысты з розных краін, — якое ўзначальваў пісьменнік С. Міхалкоў, і дзіцячае — самыя маленькія кінагледачы, старшынёй якіх была маскоўская дзесяцікласніца Н. Дз'якава.

Беларускаму фільму «Паланез Агінскага» прысуджаны прыз Міністэрства асветы СССР. Дзіцячае журы прысудзіла прыз-сюрпрыз — жойты мяч з айтографамі Льва Яшына і вядомых футбалістаў — Ілью Цукнеру, выканаўца галоўнай ролі ў фільме.

У Маскве падведзены вынікі ўсесаюзнага конкурсу на лепшы твор навукова-папулярнай літаратуры, які праводзіла праўленне таварыства «Веды».

На конкурс паступіла больш як 400 кніг, брашур, зборнікаў і іншых работ. Пераможцам стала мінскае кніжнае выдавецтва «Ураджай». За выпуск ізрагу цікавых навукова-папулярных кніг яно адзначана спецыяльным заахвочвальным дыпламам.

Сонечная раіца.
Фота Ю. ЗАХАРАВА.

Касіў я на лясным балоце траву для жывёлы. Стаміўся. Захапіў вузэлок з абедам, пайшоў вышэйшае месца шукаць, дзе б можна было пабедаць і адпачыць. Хутка я напаткаў вялікую паляну сярод балота. Глянуў на яе — і замёр у здзіўленні. Уся паляна была чырвонай ад брусніц.

Паеўшы салодкіх ягад, прылёг у ценю пад кустом адпачыць.

Толькі заплюшчыў вочы, чую праз сон: кок... кок... кок... І так гэта мякка, быццам з вышыні капелькі ў вадзі падаюць. Выглядаю асцярожна з-за куста — цэлая сямейка на паляныцы гаспадарыць: шэрая ця-

цёрка і з ёй дванаццаць птушанят.

Цецераняты нечым нагадваюць чатырохтыднёвых хатніх куранят. Такія ж шэранькія, рухавыя, з кароценькімі хвосцікамі. У гэтым узросце яшчэ цяжка вызначыць, хто з іх будучыя лірахвостыя прыгажуньпеўні, а хто шэранькія цяцёркі.

Цяцёрка-маці хапае адну-дзінную ягаду і глядзіць па баках: ці няма дзе якой небяспекі. А цецераняты — ну, сапраўдныя дзеці — не столькі ягадамі заняты, колькі свавольствам. Вось над палянай нізка затрапятаў стракаты матылёк. Яны ўсе разам, забыўшыся пра асцярожнасць, кінуліся ўслед за ім. А то двое сча-

піліся біцца. Падскокваюць, быццам пеўнікі, і ўсё стараюцца адзін аднаго ўдарыць. А адзін жуком зацікавіўся. Падбег да яго і спыніўся: ого, які страшны! Чорны, з чырвонымі палоскамі на спіне... Заўважыўшы нерашучасць дзіцяці, цяцёрка-маці падбэдзэрвае яго: кок, кок, маўляў, чаго башся, смялей бяры яго, смялей!

Некалькі разоў цецераня падбягала да жука, што хаваўся ў траве, але так і не адважылася яго ўзяць.

Другая група саборніцтвам занялася — хто далей праляціць. Месцам старту служыла трухлявая бяроза. Вось адзін пырхнуў, другі, трэці. Метры па чатыры праляцелі! Радас-

ня, ценяюць, нясмелых падбэдзэрваюць. А адзін праляцеў ды няўдала. Захапіўся за сухую травінку і бац на зямлю. Засаромеўся, пабег шукаць уцехі ў маці.

Высока ў небе паказваўся каршун.

Заўважыўшы страшнага воўрага, цяцёрка неяк па-асабліваму кохнула. І цецераняты так і замёрлі на месцы. Нават зблізку і то цяжка было іх заўважыць у траве.

Пакружыўся каршун над палянай, пакружыўся ды і праляцеў ні з чым.

Сабраўшы ў кучу птушанят цяцёрка павяла іх з паляныцы ў балота. Відаць, на паслябедзены адпачынак пайшлі.

Г. ІГНАЦЕНКА.

Бярэзінскі раён.

ПАСПРАБУЙЦЕ — СМАЧНА

МАЛДАЎСКАЯ КУХНЯ

БОРШЧ СЯЛЯНСКІ

У гатовы мясны булён апусціць нарэзаныя саломкай моркву, пятрушку, сельдэрэй, цыбулю, а таксама нарэзаную на 3—4 часткі маладую стручковую фасолію, даць пакіпець 15 мінут. Затым апусціць капусту, бульбу і памідоры, уліць перапіячыны хлебны квас, дадаць зялёнава пятрушкі і кропу, заправіць соллю і перцам. Калі боршч закіпіць, ссунуць каструлю з агню, даць пастаяць 30 мінут і заправіць смятанай.

На 400 г ялавічыны — 1 морква, 2 цыбуліны, карэньчык пятрушкі, карэньчык сельдэрэю, 4 ст. лыжкі тлушчу, 20 стручкоў фасолі, чвэрць качана свежай капусты, 6—8 бульбін, 2—3 памідоры, 4 ст. лыжкі смятаны, хлебны квас, соль, перац, зялёнава па смаку.

КАБАЧКІ ПА-КІШЫНЕЎСКУ

З кабачка зняць скурку, выдаліць сэрцавіну, прамыць. У фарш з цяляціны і свініны дадаць белага хлеба (без скарынак), папярэдне замочанага ў малацэ, а таксама цыбулю, смятану, сырое яйка, соль, перац, часнок, зялёнава кропу. Старанна перамяшаць. Падрыхтаваныя кабачкі нарэзаць упоперак кавалкамі даўжынёй 4—5 см, напоўніць фаршам і шчыльна скласці ў каструлю, зма-

заную маслам. Паставіць у духоўку мінут на 15. Пакуль кабачкі тушацца, трэба зрабіць соус. Для гэтага муку падсмажыць на патэльні да светла-крэмавага колеру, развесці гарачым малаком, укінуць дробна парэзанае зялёнава кропу, пасаліць па смаку, дадаць смятаны і сметанковага масла. Кабачкі падаюць на стол гарачымі, палітымі соусам.

На 4—6 кабачкоў — 300 г цяляціны, 300 г свініны, 60 г белага хлеба, 1 яйка, паўшклянкі смятаны, чвэрць шклянкі малака, 2 ст. лыжкі мукі, 4 лыжкі сметанковага масла. Соль, перац, кроп, часнок па смаку.

БАКЛАЖАНЫ ФАРШЫРАВАНЫЯ

Баклажаны памыць, зрэзаць канцы з двух бакоў, абліць варам, потым разрэзаць удоўж, лыжкай выдаліць насенне. Нафаршыраваць баклажаны фаршам, пакласці на патэльнію, заліць таматным соусам і паставіць у духоўку на 20—25 мінут. Фарш павінен быць вострым. Для гэтага моркву, пятрушку, цыбулю, сельдэрэй, салодкі перац, капусту, парэзаныя саломкай, крыху абсмажыць, пасыпаць соллю, перцам, цёртым часнаком.

Гатовыя баклажаны падаваць з тым соусам, у якім яны тушыліся, пасыпаючы зялёнава кропу, пятрушкі,

дробна нарэзаным часнаком.

На 4 баклажаны — 2 морквіны, 4 цыбуліны, чвэртка качана капусты, 1 карэньчык пятрушкі, 1 шклянка таматнага соуса. Соль, перац, зялёнава, часнок па смаку.

ВЯРТУТА З ЯБЛЫКАМІ

Замясціць негустое цеста на тлушчы і вадзе з яйкам, падзяліць на невялікія кавалачкі і даць ім пастаяць у цёплым месцы 30—40 мінут. Гатовае цеста пакласці на чысты абрус, пасыпаны мукой, злёжку раскатаць цеста, а потым расцягваць яго ва ўсё бакі да таго часу, пакуль таўшчыня каржа не стане нагадваць паперу. Гатовае цеста змазаць маслам, пакласці тонкім слоём нацёртыя на тарцы яблыкі, перасыпаўшы цукрам і белымі сухарамі, загарнуць рулетам. Рулет у сваю чаргу скруціць у выглядзе спіралі, пакласці на патэльнію, змазаную яйкам, і спячы ў духоўцы. Гатовую вяртуту змазаць топленым маслам.

На 2 шклянкі мукі — 1 лыжка масла, 1 яйка, 300 г яблык, 50 г цукру, 30 г сучароў.

МАМАЛЫГА З БРЫНЗАЙ

Кукурузную муку дробнага памолу прасеяць праз сита, высыпаць у чыгунок з кіпячай падсоленай вадой і варыць 10—15 мінут, потым старанна размяшаць і варыць да поўнага загусцення. Потым чыгунок добра страсянуць і перавярнуць мамалыгу на дошку. Гатовую мамалыгу пакласці порцыямі ў талеркі, асобна пакласці брынзу і падсмажаную на сале цыбулю.

На 2 шклянкі кукурузнай мукі — 1 шклянка цёртай брынзы, 3—4 цыбуліны, 100 г сала, соль па смаку.

Мазырскае музычнае вучылішча працуе ўжо другі год 150 юнакоў і дзяўчат авалодваюць тут тэхнікай выканаўчага майстэрства і асновамі музычнай педагогікі. У вучылішчы створана 5 аддзяленняў. Юныя музыканты часта выступаюць перад працоўнымі Мазыра, Калінкавіч, Ельска і іншых гарадоў і вёсак Гомельшчыны. НА ЗДЫМКУ: першакурсніца скрыпачка Ірына БРАТКАВА.

Фота Ч. МЕЗІНА.

ГРОДЗЕНСКІЯ ДЗЕКАБРЫСТЫ

У Дзяржаўным гістарычным архіве ў горадзе Гродна знойдзена справа аб перапісцы Марыі Валконскай — жонкі аднаго з кіраўнікоў паўстання 1825 года — з сем'ямі беларускіх дзекабрыстаў.

У 1828 годзе яе пісьмо перахапіла царская ахранка. Змест пісьма быў настолькі значны, што гродзенскі губернатар неадкладна прадставіў яго цару. На жаль, пісьмо не захавалася. Але ёсць прозвішчы людзей, да якіх яно звернута. Пісьмо адрасавалася гродзенскаму павятоваму маршалу Баржэнскаму, які быў звязаны з членамі «Таварыства ваенных сяброў» і сваякамі вядомых рэвалюцыянераў Ігельстрома, Рукевіча, Вягеліна...

У 1825 годзе афіцэры асобнага Літоўскага корпуса, які быў раскватараваны ў Гродзенскай губерні, арганізавалі тайнае «Таварыства ваенных сяброў». Ініцыятарам стварэння таварыства быў Рукевіч, а адну з галоўных роляў у ім ады-

рываў Ігельстром. Акрамя афіцэраў, у «Таварыства ваенных сяброў» уваходзілі прадстаўнікі мясцовай інтэлігенцыі, шляхты, навучэнцы.

Паўстанне дзекабрыстаў на Сенацкай плошчы знайшло падтрымку на Гродзеншчыне. Члены «Таварыства ваенных сяброў» адвялі свае падраздзяленні, выстраеныя для прыняцця прысягі. Але выступленне рэвалюцыянераў пацярпела паражэнне. Капітан Ігельстром, Рукевіч, Вягелін і іншыя кіраўнікі тайнага таварыства былі арыштаваны. Суд прыгаварыў іх да 10 год катаргі з далейшым пасяленнем у Сібіры. Зносіны паміж імі падтрымліваліся праз блізкіх, сваякоў, якія поўнацю падзялялі іх погляды.

Перапіска Марыі Валконскай з сем'ямі дзекабрыстаў у Гродна — яшчэ адно пацвярджэнне сувязей тайных таварыстваў Беларусі з рускімі дзекабрыстамі.

Е. ЛЯСКОВА.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.
ТЭЛЕФОНЫ: 33-07-82, 33-03-15, 33-15-15, 39-87-92.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга
Друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі.
Зак. № 983.

ГУМАР

Два фермеры, вярнуўшыся з рыбнай лоўлі, расказвалі аб сваіх поспехах. Адзін паведаміў, што ён злавіў рыбіну ў дзвесце пудоў.

— А я, — заявіў другі, — выцягнуў старадаўні ліхтар з надпісам «Капітан Кід. 1756», і ўнутры ліхтара, узяўце, гарэла свечка.

— Слухай, — сказаў першы фермер, падумаўшы, — а скіну сотню пудоў, а ты пачуць ліхтар.

Святкавалі васьмідзесцігоддзе паважанага старога і пяцідзесцігоддзе яго сямейнага жыцця. Рэпарцеры, захапляючыся моцным здароўем юбіляра, засыпалі яго пытаннямі. Галоўным чынам іх цікавіла, як ён жывіць.

— Ведаеце, шанойныя, я аб гэтым ніколі не задумваўся. Проста, калі мы з Мэры пажаніліся, мы дагаварыліся, што як толькі мы паспрачаемся, я надзяю капляючы і тры разы абыходжу вакол квартала. І вы не наверыце, якую карысць могуць прынесці штодзённыя прагуляўкі на працягу пяцідзесці гадоў!

Новы дом сувязі пабудаваны ў Гродна. Тут размесцяцца аўтаматычная тэлефонная станцыя, міжнародні перагаворны пункт і іншыя службы сувязі.